

Hannus Veeti & Lepistö Jeremias LLT19SH

Sijoitussuunnitelman laatiminen aloittavalle sijoittajalle

Tradenomi
Liiketalous
Kevät 2022

KAMK • University
of Applied Sciences

Tiivistelmä

Tekijä(t): Hannus Veeti & Lepistö Jeremias

Työn nimi: Sijoitussuunnitelman laatiminen aloittavalle sijoittajalle

Tutkintonimike: Tradenomi (AMK), liiketalous

Asiasanat: sijoittaminen, vastuullisuus, riskit, tuotto, sijoitussuunnitelma

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Opinnäytetyössä pyrittiin ymmärtämään sijoittamiseen liittyviä yleisimpiä käsitteitä ja tietoa, joka tulisi tietää ennen sijoituspäätösten tekemistä. Teoriaosuudessa kerrottiin sijoitusinstrumenteista, strategioista, riskeistä, tuotto-odotuksista sekä sijoitusten vastuullisuudesta erilaisten kirjallisuus- ja verkkolähteiden avulla. Hyvän sijoitussuunnitelman tekemistä käsiteltiin kirjallisuuden avulla, jonka pohjalta laadittiin sijoitussuunnitelmat kahdelle aloittavalle sijoittajalle.

Teoriaosuus rajattiin aloittavalle sijoittajalle sopivaksi. Teoriaosuudessa käsiteltiin aloittavalle sijoittajalle sopivia sijoitusinstrumentteja, joiden toiminta on helposti ymmärrettävissä. Sijoitusinstrumenttien kohdalla pääpainoiksi valikoituivat osakkeet, rahastot sekä ETF-rahastot. Riskit tuotiin esille siten, että ne olivat yhteydessä edellä mainittuihin sijoitusinstrumentteihin. Sijoitussuunnitelman teoriaosuudessa avattiin, miten sijoitussuunnitelma tulisi pääpiirteittäin laatia ja kuinka sen rakenne koostuu. Sijoitussuunnitelma toteutettiin helposti muokattavissa olevaksi eri elämäntilanteiden mukaan ja siten, että myös muut aloittavat sijoittajat voivat hyödyntää sitä sijoittamisen aloittamisessa.

Vastuullinen sijoittaminen haluttiin liittää osaksi opinnäytetyötä sen ajankohtaisuuden vuoksi. Osioissa pyrittiin kertomaan vastuullisen sijoittamisen toiminnasta, tuotto-odotuksista sekä riskeistä. Sijoittamisen vastuullisuudesta haluttiin antaa myönteinen näkemys lukijalle. Vastuullinen sijoittaminen on kasvava aihe, joka on herättänyt kiinnostusta sijoittajien keskuudessa. Sen myötä vastuullista sijoittamista on myös kritisoitu eri toimijoiden toimesta.

Abstract

Author(s): Hannus Veeti & Lepistö Jeremias

Title of the Publication: Creating Investment Plan for a Beginner Investor

Degree Title: Bachelor of Business Administration, Financial Administration

Keywords: investing, responsibility, risks, profit, investment plan

This thesis was implemented as qualitative research. The purpose was to understand the most general terms and information that are useful prior to making investment decisions. In the theory section, investment instruments, strategies, risks, profit expectations and responsibility were presented with the help of various literature and online sources. Literature was the source for creating investment plans for two beginner investors.

The theory section was limited to a beginner investor. In this section, proper investment instruments for beginner investors were introduced. The main focus of the instruments was on stocks, funds and ETF funds. The risks were introduced in connection with these above-mentioned investment instruments. The making of the investment plan and its structure were explained in the theoretical part of the investment plan. The investment plan was implemented to be easily customizable according to different life situations and other beginner investors could also use it to start investing.

Responsible investing was also introduced in the thesis because it is a topical issue. The operation, return expectations and risks of responsible investing were discussed in the thesis. The aim was to provide a positive view of responsible investing to the reader. Responsible investing is a growing topic that has attracted interest from investors. Because of that, it has also been criticized by various investors.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Sijoittaminen yleisesti.....	2
2.1	Osakesijoittaminen.....	3
2.2	Rahastosijoittaminen.....	4
2.3	ETF-Rahastot	7
2.4	Sijoitustilit.....	9
3	Tuotto ja riskit.....	11
3.1	Tuotto.....	11
3.2	Riskit ja niiden tunnistaminen	12
3.3	Riskienhallinta	15
4	Vastuullinen sijoittaminen.....	18
4.1	Vastuullinen sijoittaminen yleisesti.....	18
4.2	ESG	19
4.3	Vastuullisuuden mittaaminen rahastoissa	20
4.4	Vastuullisen sijoittamisen tuotot ja riskit	21
5	Sijoitussuunnitelma	23
5.1	Taloudellisen tilanteen arviointi.....	23
5.2	Sijoitusajan pituus	24
5.3	Sijoittajan vastuullisuus.....	24
5.4	Tavoitteiden asettaminen	24
5.5	Sijoittajan oma riskinsietokyky.....	25
5.6	Osaaminen sekä käytössä oleva aika.....	25
6	Sijoitusstrategiat.....	26
6.1	Kasvusijoittaminen	26
6.2	Arvosijoittaminen	27
6.3	Laatusijoittaminen.....	28
6.4	Passiivinen sijoittaminen.....	28

6.5	Osinkosijoittaminen	29
6.6	Tekninen analyysi	30
7	Nordnet AB lyhyesti	31
8	Pohdinta	33
	Lähteet	35
	Liitteet	

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheeksi valikoitui sijoitussuunnitelman laatiminen aloittaville sijoittajille. Aihe valikoitui opinnäytetyön aiheeksi sen kiinnostavuuden vuoksi. Sijoittamisen aloittaminen voi tuntua vaikealta ja tämän opinnäytetyön tarkoitus on hyödyttää lukijaa sijoittamisen aloittamisessa. Tavoitteena on, että lukija ymmärtää sijoittamisen perusteet ja saa hyvän lähtökohdan sijoittamisen alkutaipaleelle. Työllä ei ole erillistä toimeksiantajaa.

Nykypäivänä useat ihmiset ovat aloittaneet sijoittamisen jossain muodossa ja yhä harvempi enää pitää suuria rahasummia tilillään käyttämättöminä. Tämä on järkevää, sillä sijoittaminen on huomattavasti tuottavampaa kuin rahojen pitäminen tilillä. Sijoittaminen on nykypäivänä yksinkertaisimmillaan helppoa ja sen voi aloittaa pienilläkin rahasummilla. Monille sijoittaminen saattaa näyttäytyä monimutkaisena ja kynnys sen aloittamiseen voi olla suuri. Tässä opinnäytetyössä aiheet käsitellään selkeällä kielellä, jotta myös vähemmän sijoittamisesta tietävät voisivat saada aiheesta lisää tietoa sekä ymmärrystä.

Opinnäytetyön aiheen rajaus on toteutettu siten, että aloittavalle sijoittajalle tärkeimmät asiat käsitellään sijoittamisen aloittamisen tueksi. Aihe on rajattu siten, että teoriaosuudessa tarkastellaan sijoittamiseen liittyviä yleisiä asioita, kuten sijoittamisen eri muotoja, siihen liittyviä riskejä ja tuottoja, aiheeseen liittyvää termistöä, erilaisia sijoitusstrategioita sekä hyvän sijoitussuunnitelman piirteitä. Tarkoituksena on luoda lukijalle mahdollisimman selkeä ja informatiivinen kokonaisuus hyödyntäen laajasti aiheeseen liittyvää kirjallisuutta.

Empiirisessä osiossa hyödynnetään teoriaosuudessa opittuja tietoja ja lopputuotoksena laaditaan sijoitussuunnitelma kahdelle aloittavalle sijoittajalle eri lähtökohdista. Empiirisessä osiossa tehdään sijoitukset sijoitussuunnitelman pohjalta. Sijoitukset tehdään käyttäen hyödyksi Nordnet AB:n palveluita, sillä se on luotettava sivusto ja sen edullisuus sekä helppokäyttöisyys soveltuu hyvin aloittavalle sijoittajalle.

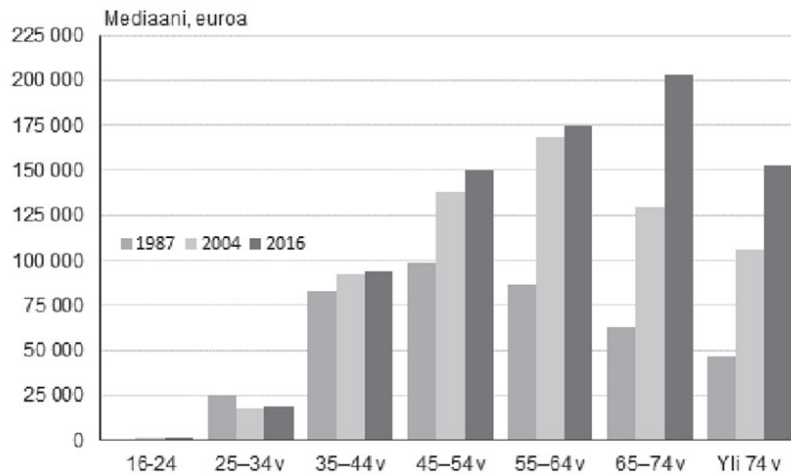
Aiheesta on tehty jo aiemmin vastaavanlaisia opinnäytetöitä eri ammattikorkeakoulun opiskelijoiden toimesta. Opinnäytetyön lähtökohdat kuitenkin eroavat muiden tekemistä tuotoksista siten, että työssä tehdyt sijoitukset ovat todellisia ja pohjautuvat luotuihin sijoitussuunnitelmiin.

2 Sijoittaminen yleisesti

Sijoittaminen on melko laaja käsite, mutta yleisesti sillä tarkoitetaan esimerkiksi osakkeiden ja muiden sijoituskohteiden omistamista, ostamista sekä myymistä. Sijoittamisen päätarkoituksena on tuottaa sijoittajalle voittoa. Syitä sijoittamiselle voi olla monia, kuten tulevaisuuden turvaaminen tai yksinkertaisesti rahan säästäminen. Sijoittamisen aloittaminen ei vaadi välttämättä suurta rahamäärää vaan sen voi aloittaa pienilläkin rahasummilla. Näin ollen sijoittamisen voi aloittaa käytännössä kuka tahansa. (Säästöpankki n.d.)

Nykypäivänä yhä useammat suomalaiset pyrkivät sijoittamaan varojansa järkevästi. Etenkin nuorten keskuudessa sijoittaminen on lisääntynyt ja erityisesti rahastoihin sijoittaminen on kovassa huudossa. Nuorten innokkuuteen voi vaikuttaa se, että nykyisin sijoittaminen on entisaikaan verrattuna suosittu puheenaihe ja muun muassa sosiaalisessa mediassa sijoittamisesta puhutaan paljon. Lisäksi ihmiset oppivat nykyään hallitsemaan digitaalisia alustoja yhä nuorempina, joten sijoittamisen aloittaminen vaikkapa mobiilipankkia tai muita helppokäyttöisiä sijoituspalveluita hyödyntämällä on varsin helppoa. (Erkkilä 2021.)

Myös suomalaisten kohonnut sijoitettavissa oleva varallisuus on kasvanut ajan saatossa, joten silläkin on varmasti suuri vaikutus siihen, että yhä useammat ihmiset sijoittavat. Etenkin vanhempien ihmisten nettovarallisuus on kohonnut huomattavasti entisaikoihin verrattuna. Nuorempien ihmisten nettovarallisuus on ollut tasaisempaa johtuen siitä, että monet nuoret opiskelevat ja vasta aloittavat työuraansa. Nettovarallisuus saadaan laskettua, kun vähennetään reaali- ja rahoitusvarojen summasta velat. Vuonna 2019 julkaistun Ammattimainen sijoittaminen -teoksen mukaan peräti 41 prosentilla suomalaisista kotitalouksista on rahastosijoituksia tai pörssiosakkeita. Kun tähän lisätään myös muut sijoitusinstrumentit, niin prosenttiosuus nousee jo huomattavasti korkeammaksi. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 6–7.)

Kuva 1. Suomalaisten mediaani nettovarallisuus iän mukaan kolmena vertailuvuotena (Kallunki ym. 2019, 7)

2.1 Osakesijoittaminen

Yksi yleisimmistä sijoittamisen muodoista on osakesijoittaminen. Pitkällä aikavälillä osakkeet ovat olleet tuottavin sijoituskohteita ja ne ovat tuottaneet sijoittajille vuositasolla 4–5 prosenttiyksikköä enemmän verrattuna riskittömämpiin korkosijoituksiin. Lyhyellä aikavälillä osakesijoittamista pidetään riskialttiina johtuen talouden vaihteluista. Osakesijoituksissa tuottoa sijoittajalle tuovat osingot sekä arvonnousu. Arvonnousua syntyy yleensä pitkällä aikavälillä, jonka vuoksi osakesijoitus kannattaa lähtökohtaisesti ajatella pitkän aikavälin sijoituksena. (Kallunki ym. 2019, 76–78.)

Osakkeet ovat osuuksia osakeyhtiöstä. Laskemalla sijoittajan omistamien osakkeiden osuus koko yhtiön yhteenlasketusta osakkeiden lukumäärästä, saadaan selville osuus, jonka sijoittaja yhtiöstä omistaa. Omistamalla jonkun yhtiön osakkeen on osakkeenomistajalla oikeus yhtiön voittoihin, jotka maksetaan osinkoina. Osinkojen lisäksi osakeomistus antaa sijoittajalle oikeuden osallistua yrityksen päätöksentekoon. Osakeyhtiöt järjestävät yhtiökokouksia, joihin osakkeenomistajilla on oikeus osallistua. (Pesonen 2011, 94.)

Suomessa pörssiyhtiöt jakavat osinkoa osakkeenomistajille yleensä kerran vuodessa. On myös yhtiöitä, jotka maksavat osingon jopa kaksi tai neljä kertaa vuodessa. Osakkeenomistajat päättävät osingonjaosta ja sen suuruudesta yhtiökokouksessa. Osinko voidaan myös jättää jakamatta kokonaan tai osittain, jolloin voitto-osuus käytetään investointeihin tai muihin yhtiön arvoa kasvattaviin asioihin. Osingon suuruus ilmoitetaan sijoittajalle euroissa yhtä osaketta kohden. (Kallunki ym. 2019, 78–79.)

Osakkeilla käydään kauppaa pörssissä, jossa sijoittajat pystyvät ostamaan ja myymään haluamansa yhtiön osakkeita. Pörssin kautta kuka tahansa voi tulla osaksi yhtiön omistusta. Yritykset voivat halutessaan listata osakkeitansa pörssiin, tarkoituksenaan kerätä yritykselle rahaa liiketoiminnan kasvattamista varten. Tätä kutsutaan listautumisanniksi ja yrityksestä tulee samalla julkisen kaupankäynnin kohde. Sijoittajat voivat ostaa tällaisten listautuvien yritysten osakkeita pörssin kautta. (Pesonen 2011, 94–95.)

Lähtökohtaisesti kaikki osakeyhtiön osakkeet ovat samanlaisia, mutta osakkeilla voi olla myös eroja keskenään. Samanlaisten osakkeiden joukkoa kutsutaan osakesarjaksi. Osakkeiden erilaisuus näkyy esimerkiksi osakkeen tuottamassa äänimäärässä ja yhtiön varoja jaettaessa. Joillain osakkeilla voi siis olla erisuuruinen äänimäärä yhtiökokouksissa, kuin toisella osakkeella. Samaten yhtiön jakaessa varoja joillakin osakkeilla voi olla oikeus suurempaan osinkoon. Osakesarjat erotellaan toisistaan tavallisesti kirjaimilla, kuten A ja B. Kirjaimilla voi olla eri merkitys eri yhtiöiden kohdalla, joten sijoittajan kannattaa aina varmistaa kirjainten merkitys kunkin yhtiön kohdalla erikseen. Osakelajien erot määritellään aina yhtiöjärjestyksessä. (Immonen & Nuolimaa 2017, 50–53.)

Osakkeen hinta, eli osakekurssi muodostuu osakemarkkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan. Osakkeen hinnoille on ominaista lasku- ja nousukaudet, joihin vaikuttavat monet tekijät. Tällaisia osakkeen hintaan vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa yhtiön menestys sekä arvonnousun mahdollisuus, yhtiön ja toimialan tulevaisuudennäkymät, kilpailutilanne, osingonmaksukyky, yleinen kehitys osakemarkkinoilla sekä yhtiöön liittyvät uutisoinnit ja huhut. Toisinaan syntyy niin sanottuja hintakuplia, jolloin jonkin osakkeen hinta nousee korkean kysynnän vuoksi, vaikka yhteyttä todelliseen tuloksentelekykyyn ei ole. Tällaisissa tilanteissa hinta tulee kuitenkin lähes poikkeuksetta putoamaan. (Pörssisäätiö n.d.)

2.2 Rahastosijoittaminen

Rahastosijoittaminen on helpoin tapa aloittaa sijoittaminen ja sen voi aloittaa pienillä summilla (Danske Invest n.d.). Rahastot koostuvat erilaisista arvopapereista. Näitä arvopapereita voivat olla esimerkiksi osakkeet ja erilaiset korkoinstrumentit. Rahastot voivat sijoittaa maantieteellisesti, toimialoittain tai suuremmalla hajautuksella. Kun sijoitetaan rahastoon, ostetaan rahasto-osuuksia. Rahasto-osuuksien omistajalla on oikeus rahasto-osuuksista saataviin tuottoihin. Rahasto-osuuksien arvot lasketaan päivittäin. Jokaisella rahastolla on oma sijoituspolitiikkansa,

jonka perusteella rahaston varat sijoitetaan. Rahaston varoja hoitaa rahastoyhtiö sekä salkunhoitaja. Rahastotyyppinä on lukuisia ja rahastoja on maailmalla kymmeniä tuhansia. (Sijoittaja.fi n.d.a.) Seuraavaksi paneudutaan eri rahastotyyppisiin.

Korkorahastot

Korkorahastot voidaan jakaa kahteen eri rahastotyyppiin, lyhyen koron rahastoihin sekä pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat varat enintään vuoden mittaisiin korkoinstrumentteihin, joita ovat esimerkiksi valtion ja pankkien liikkeelle laskemat korot. Pitkän koron rahastoissa laina-aika on yli vuoden mittainen. Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pitkäaikaisemmin ja varat sijoitetaan esimerkiksi valtion joukkovelkakirjoihin. Tällaisia rahastoja kutsutaan myös joukkolainarahastoiksi. Lyhyen koron rahastoissa on matalampi riskitaso kuin pitkän koron rahastoissa, mutta samalla tuotto-odotuksia pidetään pienempinä. Korkorahastot ovat matalan riskin sijoituskohteita. (Puttonen & Repo 2011, 65–66.)

Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat nimensä mukaisesti pääasiassa osakkeisiin. Osakerahastoissa on korkeampi riski kuin korkorahastoissa ja siksi niitä ei suositella lyhyenajan sijoituksiksi. Pitkällä aikavälillä osakerahastot ovat tuottaneet parhaiten. (Danske Invest n.d.) Osakerahastot voivat sijoittaa varansa toimialoittain, maantieteellisesti ja esimerkiksi yrityksen koon mukaan. Rahaston sijoituspolitiikka käy ilmi rahaston avaintietoositteestä, jossa kerrotaan miten ja mihin varat sijoitetaan. (Puttonen & Repo 2011, 66.)

Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastoissa varat sijoitetaan sekä osake- että korkomarkkinoille. Osake- ja korkokohdeiden painoarvot määritellään rahaston säännöissä. Painoarvot ilmoitetaan prosentteina. Mitä suurempi osuus sijoitetaan osakkeisiin, sitä suurempi riski ja tuotto-odotus. Voidaan katsoa, että korkosijoitukset yhdistelmärahastoissa tuovat turvaa ja pienentävät rahaston riskiä. Painoarvoa voidaan muuttaa markkinatilanteen ja rahaston sääntöjen mukaan yleensä salkunhoitajan toimesta. (Puttonen & Repo 2011, 70.) Nordean ja monen muun pankin yhdistelmärahastoissa osakkeiden painoarvo näkyy rahaston nimessä. Esimerkiksi Nordean Säästö 30 -rahasto on korkopainotteinen rahasto. Tämän rahaston osakkeiden painoarvo on noin 30 prosenttia. Nordean Säästö 75 -rahastossa puolestaan osakkeiden painoarvo on noin 75 prosenttia, mikä tarkoittaa sitä, että rahasto on osakepainotteinen. Salkunhoitaja voi muuttaa painoarvoa rahaston sääntöjen puitteissa. (Nordea n.d.a.)

Passiiviset ja aktiiviset rahastot

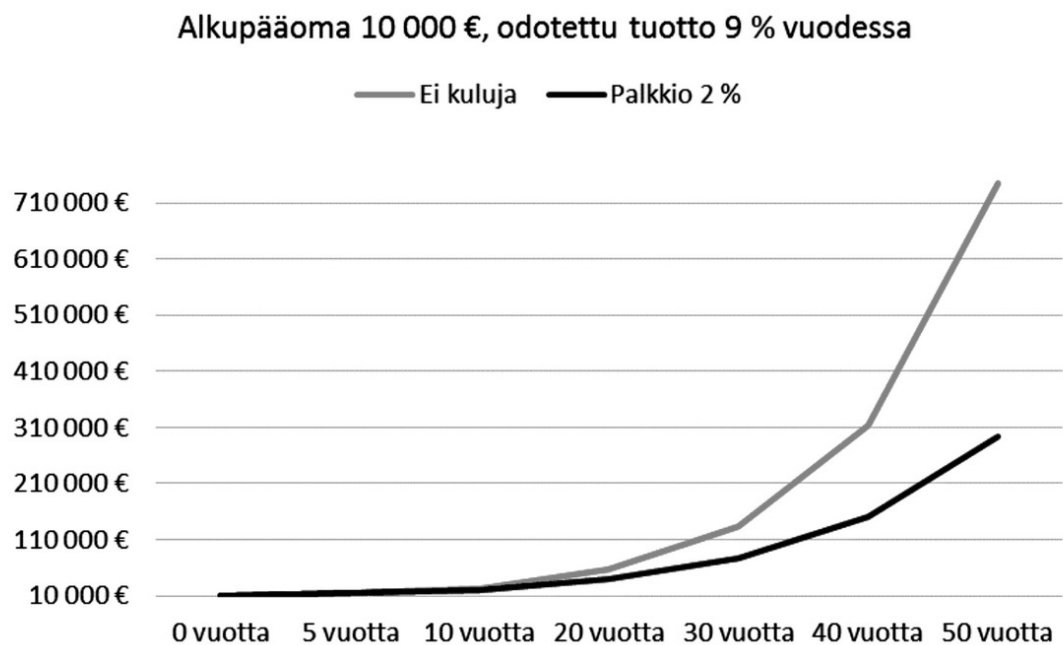
Osakerahastot voidaan jakaa kahteen osaan: passiivisesti hoidettuihin sekä aktiivisesti hoidettuihin rahastoihin. Passiivisesti hoidetuissa osakerahastoissa ei ole varsinaista salkunhoitajaa, vaan rahasto pyrkii seuraamaan jotain ennalta sovittua osakeindeksiä. Tällaisia rahastoja kutsutaan myös indeksirahastoiksi. Tämän seurauksena passiivisesti hoidetuissa rahastoissa on matalammat kulut kuin aktiivisesti hoidetuissa. Indeksia seurataan indeksin painoarvon mukaisesti. Hyvänä esimerkkinä on S&P 500 -indeksiä seuraava rahasto. Rahasto sijoittaa varat S&P 500 -indeksissä oleviin yhtiöihin niiden painotusten mukaisesti. Aktiivisesti hoidetuissa rahastoissa salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset itsenäisesti, kuitenkin ennalta sovittujen rahaston sääntöjen mukaisesti. Tällaiset rahastot pyrkivät voittamaan vertailuindeksinsä ja niiden tarkoituksena on tuottaa paremmin salkunhoitajan sijoituspäätösten avulla. Aktiivisesti hoidetuissa rahastoissa on yleensä melko suuret kulut. Kulut voivat kompensoitua aktiivisen kannanoton kautta syntyvällä tuotolla, jos rahasto saa tuotettua omistajilleen paremmin kuin vertailuindeksinsä. (Nordnet n.d.a.) Tutkimuksissa on todettu, että yli 80 % aktiivisista rahastoista häviää vertailuindeksilleen. (Sijoittaja.fi 2021a). Molemmilla rahastotyypeillä on hyvät ja huonot puolensa. Alla olevassa taulukossa on esitelty molempien rahastojen hyviä ja huonoja puolia (taulukko 1).

Taulukko 1. Passiivisen ja aktiivisen rahaston edut sekä haitat. (Nordnet n.d.a.)

Mitä haluat?	Passiivinen rahasto	Aktiivinen rahasto
Minimoida kulut	x	
Minimoida vaivan	x	
Nähdä vaivaa myös itse		x
Keskimääräinen tuotto riittää	x	
Pyrkii ylituottoon		x
Sijoittaa suuriin yhtiöihin	x	
Sijoittaa erikoisemmille markkinoille		x
Rahaston reagoivan markkinatilanteen muutoksiin		x

Rahastosijoittamisen kulut

Rahastosijoittamisen kulut koostuvat merkintä- ja lunastuspalkkiosta sekä hallinnointipalkkiosta. Rahaston juoksevat kulut kertovat, minkä verran rahastossa on ollut kuluja viimeisen 12 kuukauden aikana. Juoksevat kulut eivät pidä sisällään arvopaperikaupasta syntyneitä kuluja tai tuotto-sidonnaisia palkkioita. Morningstarin tuottamien raporttien mukaan rahastojen kulut ovat yksi tärkeimmistä vaikuttavista tekijöistä rahaston kannattavuuteen ja tuottavuuteen pitkällä aikavälillä. Korkoa korolle -efekti pienenee pitkällä aikavälillä silloin, kun kulut syövät tuottoa. Prosentin tai kahden hallinnointipalkkio ei välttämättä kuulosta isolta menetykseltä, mutta todellisuudessa sillä on erittäin suuri vaikutus rahaston tuottoon etenkin, jos sijoitusta on tarkoitus pitää kymmeniä vuosia. Tämä ilmenee hyvin kuvasta 2. (Sijoittaja.fi 2021a.)

Kuva 2. Kulujen vaikutus rahaston tuottavuuteen 50 vuoden aikavälillä. (Sijoittaja.fi 2021a.)

2.3 ETF-Rahastot

ETF-rahastot eroavat tavallisista rahastoista siten, että niillä käydään kauppaa pörssissä. Nimitys näille rahastoille tulee sanoista exchange-traded fund. Suomessa ETF:stä käytetään myös nimeä indeksiosuusrahasto. ETF-rahastot ovat pörssinoteerattuja rahastoja eli niillä käydään kauppaa reaaliaikaisesti pörssin ollessa auki. Ostaminen ja myyminen tapahtuu samalla tavalla kuin osak-

keilla. ETF-rahastoja on saatavilla sekä passiivisesti että aktiivisesti hoidettuina. ETF-tuotteista valtaosa on passiivisesti hoidettuja. Kun sijoitetaan pörssinoteerattuun rahastoon, sijoittajan on osuttava osuutensa kokonaisina osuuksina. Osuuksien hinnat vaihtelevat muutamista euroista tuhansiin euroihin. (Elo & Saarhelo 2018, 60.)

Pörssinoteeratuissa rahastoissa kulut ovat alhaisemmat verrattuna tavallisiin rahastoihin. ETF:t ovat kustannustehokas ratkaisu sijoitussalkkuun. Sijoituksia saa hajautettua laajasti ETF-rahastoihin sijoittamalla. Alimmillaan kulut voivat olla jopa alle 0,1 prosenttia. Kuten passiivisesti hoidetuilla rahastoilla, myöskään ETF:illä ei ole varsinaista salkunhoitajaa tekemässä sijoituspäätöksiä, vaan rahasto seuraa tarkasti valittua indeksiä. (Saario 2016.)

ETF-rahastot sijoittavat osake-, korko-, raaka-aine- ja kiinteistömarkkinoille. ETF:ien yksi parhaista puolista on se, että niitä on saatavilla erittäin paljon. Voi siis sijoittaa melkein mihin tahansa. Vallinnanvaikeus saattaa koitua ongelmaksi. Lähes rajattomien mahdollisuuksien vuoksi ETF:illä pääsee sijoittamaan sinne, minne itse haluaa. ETF:n voi sijoittaa maantieteellisesti, toimialoittain tai esimerkiksi jonkun teeman mukaisesti. Teemoihin sijoittavia ETF:iä kutsutaan temaattisiksi ETF:iksi. Temaattiset ETF:t seuraavat tunnistettuja megatrendejä, joita ovat muun muassa tekoäly, ilmastonmuutoksen torjunta ja väestön ikääntyminen. Megatrendejä on useita. (Osuuspankki n.d.a.)

ETF-rahastojen nimet koostuvat kirjainlyhenteistä. Kirjainlyhenteet kertovat rahaston toimintaperiaatteista ja kirjainlyhenteistä tulee ilmi erilaisia tekijöitä, kuten rahaston tuotemerkki. Yksi olennaisimmista kirjainlyhenteistä kertoo sen, uudelleen sijoittaako rahasto osinkotuotot (Acc) vai jakaako se omistamiensa osakkeiden osinkotuotot omistajilleen (Inc tai Dist). Suomessa osinkotuottojen uudelleen sijoittavaa rahastoa kutsutaan kasvuosuusrahastoksi ja omistajilleen osinkotuottoja jakavaa tuotto-osuusrahastoksi. Acc -lyhenne tulee sanasta accumulation ja Inc sekä Dist sanoista income ja distribution. (Nordnet n.d.b.) Tuotto-osuusrahastot jakavat osingot vuosittain ja tämän seurauksena sijoittajalle tulee maksettavaksi verot. Kasvuosuusrahastoissa uudelleen sijoitetut osingot kasvattavat rahaston pääomaa ja näin ollen korkoa korolle -efekti kiihtyy. Kasvuosuusrahastoissa verot täytyy maksaa vasta silloin, kun sijoittaja lunastaa rahasto-osuuksiaan. Yksityissijoittajalle kasvuosuusrahasto sopii lähes poikkeuksetta paremmin kuin tuotto-osuusrahasto. (Kullas & Myllyoja 2014, 87.)

Kirjainlyhenteet S ja F kertovat onko rahasto synteettinen vai fyysinen. Synteettinen rahasto (S) sijoittaa varansa johdannaisiin seuratakseen valitun indeksin tuottoa. Fyysinen rahasto (F) sijoit-

taa varat oikeisiin osakkeisiin ja arvopapereihin, joista indeksi koostuu. (Nordnet n.d.b.) Johdannaisiin sijoittava synteettinen rahasto saattaa menettää arvoaan enemmän kurssiromahduksen aikana kuin fyysinen rahasto. Fyysisiin rahastoihin sijoittaminen on vähäriskisempi vaihtoehto. Esimerkkinä kultaan sijoittavat ETF-rahastot. Fyysinen rahasto sijoittaa varat oikeaan fyysiseen kultaan, kun synteettinen rahasto sijoittaa kultajohdannaisiin. (Saario 2016).

2.4 Sijoitustilit

Sijoittamisen aloittavalla henkilöllä on oltava tavallisen pankkitilin lisäksi myös arvo-osuustili, jossa säilytetään arvopapereita, kuten joukkovelkakirjalainoja tai pörssiosakkeita (Osakesijoittaja.fi n.d.). Vuoden 2020 tammikuussa suomalaisten sijoittajien käyttöön tuli arvo-osuustilin lisäksi osakesäästötili, joka eroaa ominaisuuksiltaan arvo-osuustilistä. Laki osakesäästötilistä hyväksyttiin Suomen eduskunnan toimesta vuoden 2019 maaliskuussa, tarkoituksenaan tehdä osakesijoittamisen verotuksesta yksinkertaisempaa. (Kallunki ym. 2019, 84–85.) Alla kerrotaan tarkemmin näiden kahden tilin ominaisuuksista ja eroavaisuuksista.

Arvo-osuustili

Arvo-osuustili on digitaalinen säilytystili, jossa sijoittajan arvopapereita pidetään. Esimerkiksi sijoittajan ostaessa arvo-osuuden, sen omistus kirjautuu hänen arvo-osuustililleen. Sijoittaja ei saa osakkeiden oston jälkeen erikseen fyysistä osakekirjaa. Sijoittajan omistamista arvo-osuuksista on kirjattu arvo-osuustilille tiedot arvo-osuuksien lukumäärästä. Tilille on kirjattu myös muut oikeudet ja rajoitukset, jotka kohdistuvat omistajaan. Arvo-osuustilin lisäksi sijoittajalla pitää olla käytössään tavallinen pankkitili, sillä arvo-osuustilille ei voi tallettaa rahaa tai tehdä nostoja. Osingon maksut, palvelumaksut ja osakekauppoihin liittyvät maksut tapahtuvat tavallisen pankkitilin kautta, joka on liitetty arvo-osuustiliin. (Osuuspankki n.d.b.)

Sijoittajalla voi olla käytössään useampi arvo-osuustili, sillä niiden lukumäärää ei ole rajattu. Myös yritys voi halutessaan avata arvo-osuustilin. Arvo-osuustilin kautta sijoittaja voi tehdä kauppaa kotimaisilla ja ulkomaisilla osakkeilla sekä muun muassa ETF-rahastoilla, rahastoilla ja kryptovaluutoilla. Voittojen ja osinkojen verotus tapahtuu vuosittain. (Osakesijoittaja.fi n.d.)

Osakesäästötili

Osakesäästötili on nimensä mukaisesti tili, joka on tarkoitettu osakesijoittajille. Osakesäästötilille ei voi ostaa muuta kuin osakkeita. Osakesäästötiliin liittyy jonkin verran rajoituksia. Jokaisella sijoittajalla voi olla ainoastaan yksi osakesäästötili, johon voi sijoittaa enintään 50 000 euroa. Summan voi laittaa osakesäästötilille kerralla tai vaihtoehtoisesti pienemmissä erissä. Sijoittaja ei voi myöskään siirtää osakesäästötililleen jo ennestään omistamiansa osakkeita. Useammasta osakesäästötilistä sijoittaja joutuu maksamaan rangaistuksena kymmenen euron veronkorotuksen päivää kohden. (Vero.fi 2021.)

Osakesäästötilin idea on siinä, että sen sisällä voi myydä ja ostaa osakkeita, ilman että niistä tarvitsee maksaa veroja kaupankäyntitilanteessa. Korkotuloja ja osinkoja ei myöskään veroteta heti, kun ne tulevat osakesäästötilille. Sijoittaja voi siis pitää saamiensa osinkoja osakesäästötilillä tai sijoittaa ne tilin kautta uudestaan ilman, että hänen täytyy maksaa välissä niistä veroja. Verotus tuotoista tapahtuu vasta siinä vaiheessa, kun sijoittaja nostaa varojaan tililtä. Vero maksetaan ainoastaan voitto-osuudesta samalla tavalla, kuin muistakin pääomatuloista. Pääomatulojen veroprosentti on 30 000 euroon asti 30 prosenttia ja 30 000 euroa ylittävältä osalta veroprosentti on 34. Jos sijoittajan osakesäästötili on tuottanut tappiota, niin hän voi vähentää tappion pääomatuloistaan. Vähennyksen voi tehdä ainoastaan sinä vuonna, kun sijoittaja lopettaa osakesäästötilin. Sijoittaja voi nostaa rahat osakesäästötililtä ajankohdasta riippumatta. (Vero.fi 2021.)

Osakesäästötili on mieluisa uudistus osakesijoittajille, sillä sen avulla sijoittajat pääsevät hyötymään pitkällä aikavälillä entistä paremmin korkoa korolle -ilmiöstä. Myös osakesijoittamisen verotuksesta tulee tasapuolisempaa suhteutettuna vakuutus- ja rahastosijoittamiseen. Uudistuksen myötä verotus ei pääse enää vaikuttamaan yksittäisten osakesijoittajien päätöksentekoon niin merkittävästi. Aiemmin sijoittajat saattoivat jättää myymättä osakkeitaan verojen vuoksi, vaikka myynti olisi muussa tapauksessa ollut tilanteessa kannattavaa. Muutoksen myötä osakesijoittamisen verotus on entistä yksinkertaisempaa. Niin kauan kuin pidät tuotot osakesäästötilillä, et maksa niistä veroa. (Kallunki ym. 2019, 84–85.)

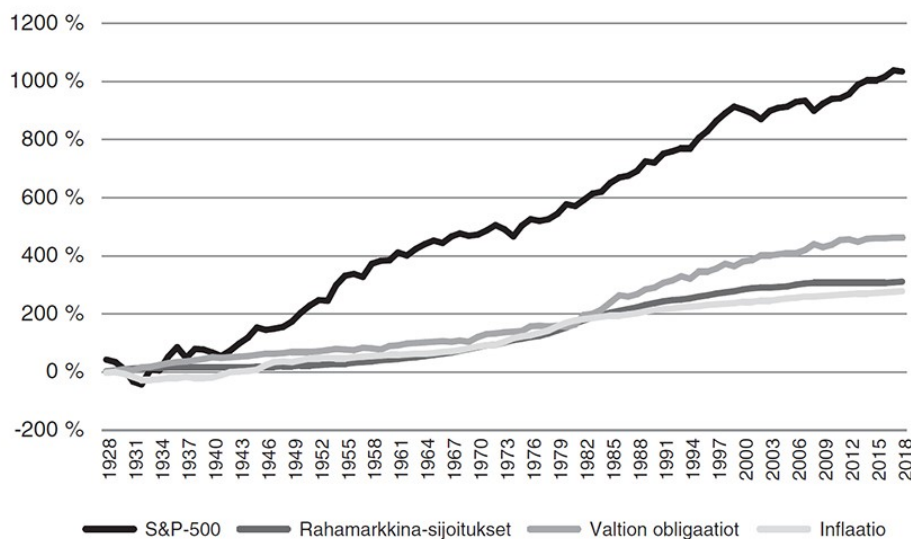
3 Tuotto ja riskit

Sijoittamiseen liittyvät tuoton lisäksi aina myös riskit. Tässä luvussa perehdytään tarkemmin sijoittamiseen liittyviin yleisimpiin riskeihin sekä tuotto-odotuksiin.

3.1 Tuotto

Lähtökohtaisesti kaikki sijoittajat tavoittelevat sijoituksillaan tuottoa riippumatta sijoituskohteesta. Tuotto on usein rahallista, mutta esimerkiksi joissakin joukkorahoituskohteissa sijoittajalle ei makseta rahallista tuottoa, vaan hän saa sijoitustaan vastaan tuotteen tai palvelun. Sijoituskohteen tuotto koostuu sijoituksen arvonnoususta sekä muista mahdollisesti saaduista maksuista, joihin sijoituksen omistaminen oikeuttaa. (Sijoittaja.fi n.d.b.)

Tuoton muodostuminen riippuu pitkälti siitä, mikä instrumentti on kyseessä. Kiinteistösijoituksessa tuottoa syntyy vuokratuotoista sekä arvonnoususta, kun taas osakesijoittamisessa tuottoa muodostuu osakkeen arvonnoususta ja saaduista osingoista. Lisäksi eri sijoituskohteiden tuotot eroavat selkeästi toisistaan. Alla olevasta pitkän aikavälin kuvasta 3 voidaankin nähdä, että osakesijoitukset tuottavat huomattavasti monia muita sijoituskohteita enemmän. Taulukon käyrä S&P 500 -indeksi on New Yorkin pörssin 500 suurinta yritystä sisältävä osakeindeksi. Osakesijoittamisen ongelmaksi muodostuu kuitenkin tuottojen vaihtelut, kun taas esimerkiksi rahamarkkinasijoituksissa vaihtelu tuotoissa on vähäistä. Tämä selittää sen, miksi osakesijoittamista pidetään sijoittajien keskuudessa riskialttiimpana kuin monia muita sijoituskohteita. (Kallunki ym. 2019, 13–17.)

Kuva 3. Eri sijoituskohteiden kumulatiivinen tuotto Yhdysvaltojen rahoitusmarkkinoilla (Kallunki ym. 2019, 14)

Yksi merkittävästä tekijöistä tuoton maksimaaliseen kasvuun on korkoa korolle -periaate. Sijoitettu pääoma kasvaa korkoa myös edellisten vuosien korkojen päälle. Jokaisen vuoden koron osuus on edellistä korkoa suurempi, koska aiemman vuoden korko on kasvattanut pääoman määrää. Korkoa korolle -periaatetta on kutsuttu maailman kahdeksanneksi ihmeeksi. Sen voima perustuu siihen, että pitkällä aikavälillä korot koroille kasvattavat sijoitusta kovaa vauhtia. Tällöin pitää muistaa se, että vuotuisella tuotto prosentilla on suuri vaikutus korkoa korolle -periaatteen tuottavuuteen. (Elo & Saarhelo 2018, 39). Korkoa korolle -periaate tuli esille myös aikaisemmin tämän opinnäytetyön rahastosijoittamisen kulut -osiossa.

3.2 Riskit ja niiden tunnistaminen

Sijoittamiseen liittyy aina riski ja tuottoa on mahdotonta saada ilman riskinottoa. Sijoitusmaailmassa riskillä tarkoitetaan tappion mahdollisuutta sekä epävarmuutta liittyen tuleviin tuottoihin. Riskeihin voi kuitenkin varautua esimerkiksi laatimalla sijoitussuunnitelman huolellisesti sekä olemalla sijoitustensa kanssa riittävän kärsivällinen. Perehtymällä kunnolla sijoituskohteisiin ja sijoittamalla rahat järkevästi, pienet yksittäiset notkahdukset sijoituksissa eivät pääse aiheuttamaan suurta paniikkia. Monet kokeneemmat sijoittajat osaavat analysoida vaihtuvia sijoitustilanteita paremmin kuin vasta aloittaneet sijoittajat. (Pesonen 2011, 27–29.)

Yleinen ajattelu on, että suuret tuotot vaativat kovempaa riskinottoa. Sijoittajan on hyvä ymmärtää mitkä asiat ovat riskipitoisia, sillä todellisten riskien ymmärtäminen auttaa sijoittajaa tekemään järkeviä sekä harkittuja sijoituspäätöksiä. (Hyttinen 2014, 28.) Alla on esitelty muutamia yleisimpiä sijoittamiseen liittyviä riskejä.

Valuuttariski

Valuuttariski ilmenee, kun sijoitukset kohdistuvat euroalueen ulkopuolelle. Sillä tarkoitetaan euroääräisen tuloksen vaihtelua toisen valuuttakurssin, kuten dollarin, muutoksen mukaan. Valuuttariski on todellinen esimerkiksi rahastoihin sijoittamisessa, jos rahaston sijoitukset kohdistuvat osittain tai kokonaan euroalueen ulkopuolelle. (Anderson & Tuhkanen 2004, 39.)

Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan tappiomahdollisuutta, joka liittyy sijoituskohteen markkinoiden yleiseen kehitykseen. Markkinariski ei rajoitu ainoastaan yksittäiseen sijoittajaan, toimialaan tai yritykseen ja sen vaikutukset voivat olla todella laajat. Markkinariski on niin sanottu systemaattinen riski, eli se on kaikille yrityksille yhteinen ja kyseiseltä riskiltä ei voi välttyä, vaikka sijoituksia hajuttaisi laajasti. (Pankkiasiat.fi n.d.)

Korkoriski

Korkoriski syntyy korkojen muutosten seurauksena. Sillä viitataan usein joukkovelkakirjan tai velkakirjan hintaan vaikuttavasta muutoksesta. Esimerkiksi jos sijoittaja on hankkinut pitkäaikaisen joukkovelkakirjalainan, jonka tuotto on lukittu viiteen prosenttiin, mutta korot nousevat tämän jälkeen seitsemään prosenttiin, sijoittaja menettää mahdollisuutensa kahden prosentin lisäkorkoon. Toisin sanoen korkotason nousu laskee joukkovelkakirjan arvoa. (Nordea n.d.b.)

Koron nousuilla ja laskuilla on vaikutusta myös yksittäisiin yhtiöihin. Koron nousut vaikuttavat negatiivisesti etenkin sellaisiin yhtiöihin, joilla on paljon velkaa. Korkojen nousut nostavat takaisin maksettavan velan määrää, ellei kyseessä ole kiinteä korko, joka pysyy samana koko lainanmaksun ajan. Kasvavat rahoitusmenot heikentävät yhtiön kannattavuutta ja kasvukykyä, joten todennäköisesti myös osakekurssi laskee. Korkojen lasku puolestaan helpottaa velkaantuneiden yritysten tilannetta. (Hämäläinen 2005, 57.)

Likviditeettiriski

Likviditeetti kertoo, kuinka nopeasti sijoituksen pystyy muuttamaan rahaksi ilman, että se vaikuttaa hintatasoon (Pesonen 2011, 89). Likviditeettiriskillä tarkoitetaan riskiä, jossa sijoittaja ei saa myytyä sijoitustaan tietyssä ajankohtana sen vähäisen kaupankäyntimäärän johdosta. Käytännössä likviditeettiriski voi ilmetä esimerkiksi siten, että sijoittaja joutuu myymään omistamiaan osakkeita pörssissä markkinahintaa alhaisemmalla hinnalla saadakseen ne myydyksi. (Lindström & Lindström 2011, 53.)

Inflaatoriski

Inflaatiolla tarkoitetaan yleisen hintatason nousua ja rahan arvon heikkenemistä. Inflaation seurauksena sijoittajan rahat eivät sisällä enää ostovoimaa niin paljon kuin aiemmin. Sijoittajan kannalta on oleellista, että tuotto kattaa inflaation lisäksi reaali tuottoa. Inflaation seurauksena tuotot voivat jäädä minimiin, jos sijoittaja on esimerkiksi sijoittanut valtiolainaan, jonka korko on viisi prosenttia. Tällöin inflaation noustessa viiteen prosenttiin tai sen yli, sijoituksen vuotuinen tuotto jää nolnaan. (Osakesijoittaja.fi 2021.)

Poliittiset riskit

Poliittiset riskit ovat yleisesti toimiala- tai yhtiökohtaisia. Yksi tyypillisin esimerkki poliittisesta riskistä on sota. Yksi merkittävimmistä öljyvarojen kohteista on Persianlahti ja jos siellä soditaan, öljyn hinta nousee ylös. Tästä noususta hyötyvät sellaiset yhtiöt, jotka jalostavat ja pumpaavat öljyä. Vastapainoksi muun muassa kuljetusalan yritykset kärsivät kohonneesta polttoaineen hinnasta. Poliittinen riski voi olla myös uusi laki tai asetus, joka vaikuttaa negatiivisesti johonkin toimialaan. (Hämäläinen 2005, 59.)

Satunnaiset riskit

Satunnaisia riskejä ei voida ennakoida ja ne koskevat kaikkia yhtiöitä. Tällaisia riskejä ovat esimerkiksi tulipalo, joka tuhoaa tehtaan tai yhtiöön kuuluvat avainhenkilöt, jotka pilaavat yhtiön mainetta omilla tekemisillään. Ainoa keino satunnaisten riskien suojautumiselle on osakesalkun hyvä hajauttaminen, jolloin yksittäisen osakkeen romahtaminen saadaan paikattua muista sijoituksista koostuvilla tuotoilla. (Hämäläinen 2005, 59.)

3.3 Riskienhallinta

Jokaisen sijoittajan olisi hyvä olla tietoinen omasta riskinsietokyvystään. Riskinsietokyky voidaan jakaa kolmeen luokkaan, jotka ovat varovainen, maltillinen ja tuottohakuinen. Varovainen sijoittaja haluaa sijoitusten arvon säilyvän, eikä ole valmis ottamaan suuria riskejä ja hyväksyy samalla matalamman tuoton. Maltillinen sijoittaja hyväksyy kohtalaisen riskin ja hakee parempaa tuottoa sijoituksilleen. Hänen tarkoituksenaan on siis kasvattaa sijoitettuja varoja hallitusti. Tuottohakuinen sijoittaja on valmis ottamaan edellä mainittuja suurempia riskejä, mutta hän myös tavoittelee nopeaa sijoitusten arvon kasvattamista. (Pesonen 2011, 33–34.)

Sijoitusten tuoton menettäminen on usein seurausta heikosta riskienhallinnasta, ja sijoittajien suurimmat tappiot syntyvätkin turhien riskien ottamisesta. Varmin tapa riskienhallintaan on sijoitusten hajauttaminen. Hajauttamista voi tehdä kolmella tavalla, jotka ovat ajallinen hajauttaminen, hajauttaminen omaisuuslajien välillä sekä hajauttaminen omaisuuslajien sisällä. (Sijoittaja.fi n.d.c.)

Hajauttamisen tarkoituksena on tasata sijoittamiseen liittyviä riskejä. Sijoittaja, joka on keskittänyt varansa yhteen sijoituskohteeseen, on huomattavasti alttiimpi riskeille kuin sijoituksensa hajauttanut sijoittaja. Jos sijoitukset on hajautettu laajasti, yksittäisen sijoituskohteen huono tuotto ei ole salkun kokonaisarvoa ajatellen niin merkittävä, sillä toiset sijoituskohteet voivat tuottaa paremmin ja kompensoida huonoa sijoitusta. (Nordea n.d.c.)

Ajallisen hajauttamisen tarkoituksena on sijoittaa varoja useana eri ajankohtana. Esimerkiksi jos sijoittajalla on käytössään 6 000 euroa sijoituksiin, niin sen sijaan että hän sijoittaisi koko summan yhdellä kerralla, hän tekee sijoituksensa tuhannen euron erissä puolen vuoden ajan. Ajallinen hajauttaminen on järkevää, sillä sen myötä pienenee riski siitä, että sijoittaja tekee sijoituksena markkinoiden huipulla. Eri ajankohdilla sijoittaminen takaa sen, että ostohinnaksi muodostuu lopulta markkinoiden keskimääräinen hinta. Ajallista hajauttamista ei kuitenkaan kannata toteuttaa liian laajalla aikavälillä, sillä se viivästyttää tuoton kertymistä. (Kallunki ym. 2019, 37–38.)

Hajauttamista omaisuuslajien välillä kutsutaan allokaatioksi. Yleisesti omaisuuslajit jaetaan osakkeisiin, velkakirjoihin, reaaliomaisuuteen (esim. kiinteistöt ja metsät) sekä vaihtoehtoisiin omaisuusluokkiin. Sijoittaminen eri omaisuusluokkiin on kannattavaa sijoitussalkun kokonaisarvon maltillisemman heilunnan kannalta, sillä eri omaisuuslajien käyttäytyminen eroaa toisistaan taloussykliden eri vaiheissa. Mitä laajemmin sijoittaja on sijoittanut varansa toisistaan riippumattomien omaisuuslajien välille, sitä pienemmäksi riski muuttuu. Riskejä sietävän ja suurta voittoa

tavoittelevan sijoittajan kannattaa painottaa sijoituksiaan riskiä sisältäviin osakkeisiin, kun taas varovaisemman sijoittajan olisi hyvä painottaa sijoituksiaan esimerkiksi pienempää riskiä sisältäviin korkorahastoihin. Taulukko 2 on suuntaa antava esimerkki sijoitusten allokaatiosta eri riskityyppien välillä. (Sijoittaja.fi n.d.d.)

Taulukko 2. Esimerkki hajauttamisesta omaisuusluokkien välillä. (Sijoittaja.fi n.d.d.)

Omaisuusluokka	Suomi- osakkeet	USA- osakkeet	Eurooppa- osakkeet	Kehittyvät markkinat	Valtion- lainat	Yritys- lainat	High Yield	Kiinteistö
Riskinkarttaja	5 %	10 %	10 %	5 %	25 %	20 %	15 %	10 %
Neutraali	10 %	15 %	15 %	10 %	15 %	15 %	10 %	10 %
Riskinottaja	15 %	20 %	20 %	15 %	10 %	5 %	5 %	10 %
Sijoitus-tuote	Suomi- rahasto	USA- rahasto	Eurooppa- rahasto	EM-rahasto	Korko valtio - rahasto	Korko yritys - rahasto	HY rahasto	Kiinteistö- rahasto

Sijoittaja voi yrittää mitata riskejä käyttäen apunaan erilaisia riskimittareita. Yleisimpiä käytössä olevia mittareita ovat volatilitteetti, Sharpen mittari sekä beta-luku. Riskimittareiden tarkoituksena on antaa sijoittajalle osviittaa siitä, mitä sijoituksille voi tapahtua pahimmassa tapauksessa. (Pörssisäätiö 2018.)

Volatilitteetti

Volatilitteetti on yleismittari, joka kertoo sijoittajalle tappiomahdollisuuksista sekä suuruuksista. Sillä mitataan osakkeen tai rahaston arvon keskimääräistä hajontaa prosentteina, eli kuinka paljon sijoituksen arvo voi vaihdella joko ylös- tai alaspäin vuoden aikana. Korkea volatilitteetti tarkoittaa instrumentin voimakasta hinnanvaihtelua, eli keskihajonta on suurempaa. Korkea volatilitteetti johtuu sijoituksen tuottoon liittyvästä epävarmuudesta. (Sijoitustieto 2018.) Jos volatilitteetti on esimerkiksi 30 %, niin silloin vuotuisen tuoton voidaan olettaa olevan jotain -30 %:n ja 30 %:n väliltä (Pörssisäätiö 2018).

Sharpen mittari

Sharpen mittarin avulla lasketaan salkun toteutunutta tuottoa verrattuna riskiin. Mitä suurempi Sharpen mittarin arvo on, sitä suurempi salkun tuotto on suhteutettuna riskiin. Positiivinen arvo kertoo siis riskinoton kannattaneen. Sharpen mittarin arvo saadaan laskettua, kun sijoituksen keskimääräisestä vuosituotosta vähennetään keskimääräinen riskitön vuosituotto ja näiden erotus jaetaan sijoituksen volatilitteetillä. (Bacon 2012, 44–45.)

$$\text{Sharpen luku} = \frac{(\text{salkun keskimääräinen vuosituotto (\%)} - \text{keskimääräinen riskitön vuosituotto (\%)})}{\text{sijoituksen volatilitteetti (\%)}}$$

Kuva 4. Sharpen luvun laskenta (Kallunki ym. 2019, 333)

Beta-luku

Beta-luku on riskimittari, joka lasketaan osaketta kohden. Sillä mitataan osakkeen markkinariskiä sekä sitä, kuinka riippuvainen kyseisen osakkeen kokonaistuotto on markkinoiden keskimääräisestä tuotosta. Jos beta-luku on yksi, osakkeen tuotto vaihtelee samaa tahtia kuin keskimääräinen tuotto markkinoilla. Jos luku on puolestaan kolme, riskin katsotaan olevan suurempi ja silloin tuotto vaihtelee kolminkertaisesti markkinoihin verrattuna. Luvun ollessa alle yhden osake reagoi markkinoiden muutoksiin keskimääräisesti vähemmän. (Pörssisäätiö 2018.)

Suuri beta-luku kertoo korkeammasta riskistä. Yleensä beta-luku on korkeampi sijoittajilla, jotka tavoittelevat sijoitukselle suurempaa voittoa. Beta-luvun käyttöä on kritisoitu, sillä sen avulla riskiä ei voida mitata kovin tarkasti. Tämä johtuu siitä, että yleensä luku lasketaan toteutuneista tuotoista, joka on eri asia kuin beta tulevaisuudessa. Lisäksi useat tutkimukset ovat osoittaneet, että alhaisemmalla beta-luvulla on saavutettu suurempia tuottoja kuin korkeammilla. (Erkkilä 2018.)

4 Vastuullinen sijoittaminen

Polku vastuulliseen sijoittamiseen alkaa eri motiiveista. Osa aloittaa vastuullisen sijoittamisen odottaessaan parempaa tuottoa. Jotkut aloittavat vastuullisen sijoittamisen, koska ovat huolissaan maapallon tulevaisuudesta. Osa taas sijoittaa vastuullisesti tiedostamattaan. (Sijoittaja.fi 2021b.)

4.1 Vastuullinen sijoittaminen yleisesti

Kuten muillakin sijoituksilla, myös vastuullisella sijoittamisella pyritään saamaan tuottoa. Vastuullisessa sijoittamisessa huomioidaan sijoituskohteen vaikutukset ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen sekä hyvään hallintotapaan. Pääasiallinen tarkoitus vastuullisuuden huomioimisessa on se, että sillä pyritään parantamaan sijoittajan tuotto- sekä riskiprofiilia. Vastuullisen sijoittamisen katsotaan vaikuttavan sijoittajan yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen positiivisesti. Vastuullinen sijoittaja ei kärsi suurista rajoitteista, sillä vastuullisuutta voi hyödyntää lähes kaikilla sijoitusinstrumenteilla. (Finsif n.d.)

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti sijoitettujen varojen kasvu on ollut merkittävässä nousussa. Vastuullisuudesta on tullut osa sijoittajien elämää. Erilaiset sijoitusorganisaatiot ovat alkaneet huomioida vastuullisuutta omassa toiminnassaan, ja yhä useampi organisaatio on halukas osallistumaan vastuulliseen toimintaan. Sijoittamisesta ja etenkin vastuullisesta sijoittamisesta on tullut trendi. Tämä perustuu sijoittajien vastuullisuuden tietämyksen kasvuun sekä siihen, että erilaisten vastuullisten sijoitusinstrumenttien suosiota ja kehitystyötä on saatu edistettyä. (Silvola & Landau 2019, 18–20.)

Eettinen sijoittaminen saattaa sekoittua vastuulliseen sijoittamiseen, vaikka termit tarkoittavat kahta toisistaan irtonaista asiaa. Eettisen sijoittamisen katsotaan toimivan vastuullisen sijoittamisen perustana. Eettinen sijoittaminen eroaa vastuullisesta sijoittamisesta siten, että eettisessä sijoittamisessa sijoittajan sijoituspäätökset pohjautuvat omaan arvomaailmaan. Eettinen sijoittaja pyrkii hakemaan tuottoa, mutta pitää arvomaailmaansa tuottoa tärkeämpänä. Vastuullisessa sijoittamisessa puolestaan pyritään parempaan tuottoon sekä riskienhallintaan, eivätkä sijoituspäätökset perustu suoranaisesti omaan arvomaailmaan. (Silvola & Landau 2019, 32–33.)

4.2 ESG

ESG-termiin törmää poikkeuksetta, kun puhutaan vastuullisesta sijoittamisesta. ESG:lla viitataan vastuullisen sijoittamisen kolmeen osaan, eli sijoituksen ympäristövastuuseen (*Environmental*), yhteiskuntavastuuseen (*Social*) sekä hyvään hallintotapaan (*Governance*). (Finsif n.d.)

Yrityksiä luokitellaan ESG-pisteytyksen avulla. Pisteytyksessä tarkastellaan sijoituskohteiden eli usein yritysten ympäristövastuullisuutta, yhteiskuntavastuullisuutta ja hyvää hallintotapaa. Korkeat ESG-pisteet omaavat sijoituskohteet ovat saaneet markkinaa parempaa tuottoa. (Sijoittaja.fi 2021.) Pisteytystä tehdessä ympäristövastuun näkökulmasta tarkastellaan muun muassa vaikutuksia ilmastonmuutokseen, energiatehokkuuteen ja päästöihin (taulukko 3). Kun yhteiskuntavastuullisuutta puntaroidaan, huomio kiinnittyy esimerkiksi työelämäoikeuksiin, ihmisoikeuksiin ja henkilöstöpolitiikkaan. Hyvän hallintotavan näkökulmaa arvioidaan korruption ja lahjonnan vastaisella toiminnalla, hallituksen valinnalla sekä veronmaksulla. (Silvola & Landau 2019, 18.)

ESG-pisteytyksiä tekeviä toimijoita on lukuisia, joten sijoittajan on hyvä tehdä myös itse selvitystä sijoituksen vastuullisuudesta. Eri toimijat voivat antaa sijoituskohteille erilaisia pisteitä. Sijoittaja voi käyttää pisteytystä apunaan päätöksen teossa, mutta valtaosa sijoittajista puntaroi ESG-asioita myös itse. ESG-asioita arvostellessa sijoittaja voi käyttää apunaan kolmpilarimallia (taulukko 3) Itsenäisen sijoittajan kannattaa tehdä sijoituspäätökset harkiten, sillä ESG-sijoittamisessakaan ei aina ole kyse aidosta halusta vastuullisuuteen, vaan se voi olla tapa parempaan liiketoimintaan. Laajoissa osakeindekseissä sijoittajaa suositellaan valitsemaan tarkoin seurattu ja ESG-mittareilla kireiden säännösten vaikutusten alainen tuote, jos sijoittajalla on aito halu vaikuttaa vastuullisesti. (Huovinen 2021.)

Taulukko 3. Esimerkkejä ESG-asioista (Finsif n.d.)

ESG-asioiden tarkastelun kaavio sekä sijoituspäätösten että ESG-pisteytyksen näkökulmasta		
E	S	G
Energiatehokkuus	Henkilöstöpolitiikka	Hallituksen palkitseminen
Ilmastonmuutos työskentely	Ihmisoikeudet	Hallituksen riippumattomuus
Kiertotalous	Lastenoikeudet	Korruptio- ja lahjontavastainen toiminta
Luonnon monimuotoisuus	Lähiyhteisön huomioiminen	Palkitsemisjärjestelmät
Standardit ja sertifikaatit	Tuotevastuu	Toimitusjohtaja ja johtoryhmä
Ympäristöohjelmat	Työelämäoikeudet	Veronmaksu

4.3 Vastuullisuuden mittaaminen rahastoissa

Eu:n tuore asetus kestävän rahoituksen tiedonannosta säättää rahoituslaitosten tiedonantovaatimuksia. Asetusta kutsutaan kirjainlyhenteellä SFDR eli Sustainable Finance Disclosure Regulation. Asetus on tullut voimaan 10.3.2021 ja se käsittelee rahoituspalvelusektorin tietojen antamista liittyen kestävyteen. Asetuksessa sijoitusrahastot on lisäksi kategorisoitu kolmeen eri kategoriaan, artikla 9:n täyttävät rahastot, artikla 8:n täyttävät rahastot sekä näiden ulkopuolelle jäävät rahastot. Rahastot, jotka saavat artikla 9:n luokituksen, vaikuttavat kestävyteen ja sitä kautta yhteiskuntaan ja ympäristöön suoraan myönteisesti. Artikla 8:n luokituksen saavat sellaiset rahastot, jotka edistävät ESG-periaatteita ja poissulkevat vastuuttomia sijoituskohteita. Näiden kahden artiklan ulkopuolisia sijoitusrahastoja ei suoraan pidetä vastuullisena, mutta ne voivat silti seurata joitain ESG-periaatteita. Artikla 9:n ja 8:n rahastot erotetaan joissakin tilanteissa myös värillä. Artikla 9:n väri on tumman vihreä, kun taas 8:n on vaalean vihreä. (BlackRock 2021.)

4.4 Vastuullisen sijoittamisen tuotot ja riskit

Vastuullisen sijoittamisen katsotaan tuottavan markkinoita parempaa tuottoa, ylituottoa. Kun tutkimuksissa on tarkasteltu vastuullisuutta, on tultu siihen tulokseen, että sillä on ollut positiivinen vaikutus tuottoon. Sijoittamisessa riskien tärkeyttä ei voi korostaa ja kuten muissakin sijoitustyypleissä, myös vastuullisessa sijoittamisessa on omat riskinsä. (Silvola & Landau 2019, 205.) Alla tarkastellaan vastuullisuuden vaikutusta tuottoon ja siihen, millaisia riskejä vastuullinen sijoittaminen saattaa aiheuttaa sijoittajalle.

Tuotot

Tutkimusten mukaan vastuullisesti toimivien yhtiöiden, jotka kertovat omasta vastuullisuudestaan avoimesti, saavuttavat toiminnallaan kilpailukykyä markkinoilla. Vastuullisesti toimivat yhtiöt, jotka ovat saaneet korkeat ESG-pisteet, ovat tuottaneet parhaiten. Vastuullisuuden trendin väitetään johtavan markkinakysynnän aiheuttamaan osakkeiden arvonnousuun. Tutkimusten mukaan näin ei kuitenkaan ole, sillä markkinakysyntä ei luonnehdi yhtiöiden tulevaisuuden tuottonäkymiä. Yhtiöiden vastuullisuusnäkökulmilla ja taloudellisella suorituskyvyllä katsotaan olevan suora yhteys toisiinsa. (Silvola & Landau 2019, 205–209.)

Parempi tuotto selittyy monella eri tavalla. Yksi niistä on se, että vastuullisesti toimivien yhtiöiden asiakkaiden ostokäyttäytyminen on erilaista kuin muiden yhtiöiden. Asiakkaiden käyttäytymisessä ero näkyy asiakaslojaaliuden ja maksuhalukkuuden välillä. Tämä tietää korkeampaa tuottoa, sillä asiakkaat ovat halukkaita maksamaan korkeampaa hintaa vastuullisista tuotteista ja palveluista. (Silvola & Landau 2019, 209.)

Osuuspankin vastuullisia rahastoja käsittelevän artikkelin mukaan vastuullisen sijoittajan ei tarvitse tinkiä tuotosta. Vastuullisuudella kerrotaan saavutettavan vähintään yhtä hyvät mahdollisuudet arvonnousuun kuin muilla rahastoilla. (Osuuspankki n.d.c.)

Riskit

Vastuullisen sijoittamisen aiheuttamaa hajautusriskiä on spekuloitu ja tieteellisesti tutkittu monesta eri näkökulmasta. Hajautusriski syntyy, kun hajautusmahdollisuudet vähentyvät. Tämä voi johtua siitä, että vastuullisessa sijoittamisessa saatetaan karttaa tiettyjä toimialoja ja vastuuttomia yrityksiä. Tutkimuksissa on todettu, että vaikka hajautusriski on todellinen, korreloituu riski suunnilleen samaan tasoon vastuullisessa sijoittamisessa kuin niin sanotusti tavallisessa sijoitta-

misessa. Tämä johtuu korkean ESG-tason vaikutuksesta sijoituksen riskisyyteen. Lisäksi kun vastuullisen sijoittamisen instrumenttien kehittämistyö on kasvussa, hajautusriski pienenee jatkuvasti. (Silvola & Landau 2019, 216–217.)

5 Sijoitussuunnitelma

Sijoitussuunnitelmalla tarkoitetaan kokonaisvaltaista suunnitelmaa siitä, miten sijoittajan olisi järkevää jakaa varallisuutensa sijoituskohteisiin. Jokaisen sijoittajan olisi oleellista laatia henkilökohtainen sijoitussuunnitelma riippumatta siitä, onko kyseessä aloitteleva taikka kokeneempi sijoittaja. Sijoitussuunnitelma auttaa sijoittajaa pääsemään asettamiinsa tavoitteisiin sekä tekemään harkitumpia valintoja. Kovan paikan tullen sijoittaja voi aina turvautua laatimaansa suunnitelmaan, jolloin tunteet eivät pääse ohjailemaan sijoituspäätöksiä liikaa. Toisin sanoen hyvin tehty sijoitussuunnitelma tuo sijoittajalle turvaa ja auttaa pitämään pään kylmänä. Joidenkin sijoittajien mielestä suunnitelman laatiminen tuntuu turhalta, mutta useat tutkimukset ovat osoittaneet, että kirjallisen sijoitussuunnitelman laatineet sijoittajat ovat päässeet muita parempiin taloudellisiin lopputuloksiin. (Sijoittaja.fi 2020.) Alla on esitelty yksinkertaisen sijoitussuunnitelman rakenne vaihe vaiheelta.

5.1 Taloudellisen tilanteen arviointi

Aluksi sijoittajan täytyy kartoittaa oma taloudellinen tilanteensa. Taloudellisen tilanteen selvittäminen on oleellista, jotta tiedetään paljonko sijoituksiin on mahdollista käyttää varallisuutta. Sijoituksiin ei tulisi koskaan sijoittaa sellaisia varoja, joita sijoittaja voisi mahdollisesti tarvita arjessaan. Hyvä nyrkkisääntö on pitää säästötilillä 2–3 kuukauden vastaavia palkkatuloja yllättäviä kuluja varten. Tätä säästötilillä pidettävää rahaa kutsutaan puskurirahastoksi. Tappiot voivat olla korkeat, jos sijoittajan täytyy taloudellisen tilanteensa vuoksi luopua osakkeista väärään aikaan. (Saario 2016.)

Taloudellisen tilanteen kartoittamiseksi voidaan laatia esimerkiksi Excel -taulukko, jossa listataan sijoittajan tulot ja menot, joiden seurauksena saadaan tieto säästöön jäävästä rahamäärästä. Lähtökohtia sijoittamiseen on monia. Kyseessä voi olla opiskelija, joka haluaa sijoittaa osan nostamastaan opintolainasta, kun taas toisella on vakiotyö, jonka palkasta jää kuukausittain ylimääräistä rahaa sijoittamiseen. (Kallunki ym. 2019, 42–44.)

5.2 Sijoitusajan pituus

Oman taloudellisen tilanteen arvioinnin jälkeen sijoittajan tulee miettiä sijoitusajan pituutta. Sijoitusajan pituudella on merkittävä vaikutus sijoituskohteiden valintaan, sillä osa sijoituskohteista soveltuu paremmin pitkän aikavälin sijoittajille. Esimerkiksi pankkien määräaikaistalletukset eivät sovellu lyhyen aikavälin sijoittajille, sillä ne yleensä edellyttävät rahan sitomista useaksi vuodeksi. Sijoitusajan ollessa lyhyt, sijoittajan kannalta on järkevää sijoittaa varansa matalan riskitason rahastoihin, joissa pääoma ei pääse häviämään. Pitkän aikavälin sijoittajalla on aikaa odottaa sijoitustensa arvonnousua, joten sijoituskohteeksi soveltuu paremmin esimerkiksi kasvuosakkeet. (Puttonen & Repo 2011, 21.)

5.3 Sijoittajan vastuullisuus

Sijoituksen vastuullisuutta on hyvä pohtia sijoitussuunnitelmaa laatiessa. Sijoituskohteiden valintaan vaikuttaa sijoittajan oma arvomaailma, joka saattaa rajoittaa sijoituskohteiden valintaa. Joillekin sijoittajille esimerkiksi maapallon tulevaisuus ja työntekijöiden olosuhteet ovat merkityksellisiä sijoituskohteen valinnan kannalta. Vastuullinen sijoittaminen on melko ajankohtainen sekä suosittu aihe, minkä vuoksi se ei vaikuta välttämättä negatiivisesti sijoitusten tuotto-odotuksiin. (Hyrskke, Lönnroth, Savilaakso & Sievänen 2020, 20–22.)

5.4 Tavoitteiden asettaminen

Tavoitteita ei tulisi jättää huomioimatta sijoitussuunnitelmaa laatiessa. Tavoitteita voivat olla muun muassa säästäminen ensiasuntoon, jonkun tietyn sijoitusvarallisuuden summan saavuttaminen tai leppoisimmat eläkepäivät. Konkreettisten tavoitteiden asettaminen helpottaa sijoittajaa hahmottamaan, minkä verran ja mihin aikaan mennessä on tarkoitus säästää. Tavoitteet voivat toimia myös motivaationlähteenä. Päämäärän lähestyessä sijoittaja näkee konkreettisesti, kuinka paljon on saanut aikaseksi, eli kuinka paljon sijoitukset ovat tuottaneet ja kuinka paljon sijoittaja on saanut säästettyä. (Osakeliitto.fi 2020.)

5.5 Sijoittajan oma riskinsietokyky

Ennen sijoittamista sijoittajan tulee miettiä omaa riskinsietokykyään. Joillekin sijoittajille ei sovi korkean volatiliteetin sijoitukset, sillä se voi vaikuttaa sijoittajan henkiseen hyvinvointiin negatiivisesti. (Huovinen 2020.) Sijoittaja voi itse vaikuttaa omaan riskinottohalukkuuteensa. Markkinoilta löytyy paljon eri riskitasoisia sijoituskohteita, joten kaikille sijoitustyypeille löytyy oma tapa sijoittaa. Riskinottohalukkuus on kuitenkin usein suoraan yhteydessä tuotto-odotuksiin, joten varovaisemman sijoittajan on syytä varautua pienempiin tuottoihin. Alla olevasta taulukosta nähdään riskinottohalukkuuden vaikutus mahdolliseen tuottoon sekä tappioon. (Sijoittaja.fi 2020.)

Taulukko 4. Tuottojen ja tappioiden mahdollisuudet 10 000 euron alkupääomalla. (Sijoittaja.fi 2020.)

Sijoitussalkun riski ja tuotto	Matala riski	Neutraali riski	Korkea riski
Tuotto*	2-4 %	4-5 %	6-8 %
Mahdollinen tappio	-10,0 %	-30,0 %	-50,0 %
Sijoitettava pääoma	10 000 €	10 000 €	10 000 €
Pääoma 10 vuoden päästä	12 190 - 14 802 €	14 802 - 16 289 €	17 908 - 21 589 €
Pääoman määrä huonossa skenaariossa	9 000 €	7 000 €	5 000 €

5.6 Osaaminen sekä käytössä oleva aika

Viimeisenä osana sijoitussuunnitelmaa pohditaan sijoittajan omaa osaamista sekä sijoitustoimintaan käytössä olevaa aikaa. Kaikilla sijoittajilla ei ole välttämättä aikaa tai kiinnostusta seurata markkinatilanteita tiiviisti, jolloin sijoitusstrategiaksi sopii hyvin laajasti hajautettu, osta ja pidä salkku. Esimerkiksi osakepaiminta vaatii sijoittajalta paljon aikaa sekä omistautumista, joten tällainen lähestymistapa sijoittamiseen ei sovellu valmiiksi kiireiselle sijoittajalle. Oma osaamista voi aina kehittää, mutta tärkeintä sijoitussuunnitelmaa laatiessa on tiedostaa oma osaaminen. Yleensä sijoittajat yliarvioivat osaamisensa, joka kasvattaa riskien määrää sijoituksissa. Yliarvio voi johtua siitä, että sijoittaja on tehnyt jonkun onnistuneen sijoituksen, jonka tuotto todennäköisesti perustuu hyvään tuuriin, ei niinkään omaan osaamiseen ja omiin taitoihin. (Sijoittaja.fi 2020.)

6 Sijoitusstrategiat

Sijoitusstrategioita löytyy internetistä ja muista lähteistä, kuten kirjallisuudesta, moneen lähtöön. Tärkein yksittäinen asia oikean sijoitusstrategian löytämiseen on oman talouden ja itsensä riittävä tunteminen. Oma taloudellista tilannetta voi arvioida monesta näkökulmasta. Sijoitusstrategiaa pohdittaessa tulisi miettiä ainakin strategian ymmärrettävyyttä, helppoutta ja edullisuutta. Oman riskin sietokyvyn määrittäminen on myös tärkeä osa sijoitusstrategiaa. Karkeasti jaoteltuna sijoitusstrategiaa laatiessa riskitasoja on kolme, joita ovat: varoivainen, maltillinen ja tuottohakuinen riskitaso. Arvo-, kasvu- ja laatusijoittaminen ovat suuren yleisön suosiossa olevia sijoitusstrategioita passiivisen sijoittamisen lisäksi. (Isola 2015.)

Kun markkinamuutoksia tapahtuu, on noudatettava omaa sijoitusstrategiaa. Sijoitusstrategia menettää merkityksensä, jos sitä ei noudata ennalta suunnitellulla tavalla. Nopeat ja hätiköidyt päätökset, jotka poikkeavat sijoitusstrategiasta, aiheuttavat turhaan suuria riskejä ja arvonmenetyksiä. (Isola 2015.) Sijoitusstrategiaa valittaessa tulisi miettiä sijoitushorisonttia eli sitä, aikooko sijoittaa lyhyellä vai pitkällä aikavälillä. Aika tasaa sijoituksen riskiä sitä enemmän, mitä pidemmälle sijoitushorisontti ylettyy. (Taipale 2021.)

6.1 Kasvusijoittaminen

Kasvusijoittamisen tarkoituksena on etsiä sellaisia sijoituskohteita, joista saadaan mahdollisimman korkea tuotto mahdollisimman nopeasti. Kasvusijoittaja pyrkii löytämään sellaisia sijoituskohteita, joilla on potentiaalia korkeaan tulokasvuun ja sen myötä sijoitusten arvonnousuun. Säännölliset osingonmaksut eivät ole kasvusijoittajan kannalta oleellisia. Luonnollisesti kasvusijoittamiseen liittyy korkeammat riskit verrattuna muihin sijoitustyyliin, sillä kohteiden tulevaisuuden tuotto-odotuksiin liittyy usein epävarmuutta. Esimerkki kasvusijoittajaa kiinnostavasta kohteesta voisi olla teknologia-alan yritys, joka lupaa kilpailijoitaan kehittyneempää teknologiaa, mutta yrityksellä ei ole vielä suurta liikevaihtoa. Sijoittajalla on kuitenkin kovat odotukset liittyen yrityksen tulevaisuudennäkymiin ja kysynnän määrään, jonka vuoksi hän haluaa sijoittaa sen osakkeisiin jo alkuvaiheessa. Monesti tällaisten yritysten kohdalla kovat odotukset näkyvät osakkeen hinnoittelussa sekä korkeana P/E-lukuna. (Erkkilä 2019.)

Kasvuyhtiöiden kurseissa havaitaan usein voimakasta vaihtelua. Osakekurssien vaihtelu liikkuu samaa tahtia kuin yhtiön tulevaisuuden kasvuodotukset sen sijaan, että ne seuraisivat osakkeen

todellista nykyarvoa. Ominaisia piirteitä kasvuyhtiöille ovat liikevaihdon nopea kasvu, heikko kannattavuus sekä vähäinen osinkojenjakoa. Vähäinen osingonjakoa selittyy sillä, että yhtiö käyttää saamansa voitot mieluummin investointeihin, jotka vauhdittavat yhtiön kasvua, kuin että jakaisivat sen kokonaan osakkaille. (Pesonen 2011, 100.)

Kasvusijoittajan ominaisuuksia ovat hyvä riskinsietokyky sekä sijoitusten arvoon liittyvän heilunnan hyväksyminen. Hyvä kasvusijoittaja on myös osannut hajauttaa salkkunsaa riittävän laajasti riskien minimoimiseksi. Pahimmillaan kasvuyhtiöt eivät lähdekään nousuun odotetulla tavalla, jonka seurauksena kurssi romahtaa. Kääntöpuolena on kuitenkin markkinoiden odotusta suurempi kasvu, jolloin yhtiön kurssi voi moninkertaistua muutamien vuosien aikana. Näin kävi esimerkiksi Nokialle 1990-luvulla. (Hämäläinen 2005, 39–40.)

6.2 Arvosijoittaminen

Yksi tunnetuimmista sijoitusstrategioista on arvosijoittaminen. Arvosijoittajat yrittävät löytää markkinoilta laadukkaiden yritysten aliarvostettuja osakkeita. Arvo-osakkeiden alhainen hinta johtuu monesti siitä, että osaketta ei pidetä kyseisellä hetkellä muodikkaana eikä suurta kysyntää aiheuttavia tekijöitä ole havaittavissa. Arvo-osakkeiden hinnat saattavat kuitenkin nousta yllättävän nopeasti, sillä useampien sijoittajien huomattessa osakkeeseen kohdistuvan hinnoitteluvirheen, kysyntä kasvaa. Tyypillinen esimerkki arvo-osakkeesta on sellaisen yhtiön osake, jonka tulos on laskenut useampana vuotena putkeen ja samalla osakekurssi on vajonnut. Yhtiöllä on kuitenkin yhä tulospotentiaalia ja jos yhtiö saa käännettyä tuloksen takaisin kasvuun, voidaan odottaa merkittävää kurssinousua. (Lindström & Lindström 2011.)

Arvoyhtiölle ominainen piirre on hyvä osingonmaksukyky, joka on arvosijoittajalle tärkeää. Usein arvoyhtiöt voivat maksaa osakkeenomistajille korkeampaa osinkoa kuin kasvuyritykset, sillä arvoyhtiön investointitarpeet eivät ole kovin suuria. (Lindström & Lindström 2011.)

Arvosijoittaminen sopii hyvin pitkäjänteisille sijoittajille. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, että arvo-osakkeet tuottavat keskimääräisesti pitkällä aikavälillä omistajalleen parempaa tuottoa kasvuosakkeisiin verrattuna. Lyhyellä aikavälillä katsottuna arvo-osakkeet näyttävät harvoin onnistuneilta sijoituksilta, mutta useamman vuoden omistuksen jälkeen ne voivat olla jo merkittävä osa sijoittajan salkkua. (Lindström & Lindström 2011.)

Arvosijoittamista pidetään yleisesti vähäriskisenä sijoitusstrategiana, mutta siihenkin liittyy omat riskinsä. Riski, joka liittyy alhaisen arvostustason sijoituskohteisiin, on nimeltään arvoloukun riski. Arvoloukusta puhutaan tapauksessa, jossa arvoyhtiö ei saa käännettyä yhtiön tilannetta positiivisempaan suuntaan, jolloin sijoitusten arvo ei nouse. (Salkunrakentaja 2013.)

6.3 Laatusijoittaminen

Laatusijoittaminen on sijoitusstrategia, jossa sijoittaja valitsee salkkuunsa ainoastaan laatuyhtiöiden osakkeita. Laatuyhtiöt ovat taloudellisesti vahvoja yhtiöitä, jotka ovat ajan saatossa osoittaneet kykynsä loistavaan ja vakaaseen kannattavuuteen. Laatusijoittamisessa oleellista on yhtiön analysointi ja yhtiön toimintaan tutustuminen. Analysointi on tärkeää, jotta voidaan arvioida yhtiön menestymismahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Hämäläinen, Oksaharju & Walker 2017, 19–20.)

Laatusijoittaja sijoittaa vain ensiluokkaisiin yhtiöihin ja pyrkii tekemään ostonsa ajankohtana, jolloin osakkeista ei tarvitse maksaa ylihintaa. Tuottoa sijoituksista on tarkoitus saada kasvavien osinkojen muodossa, sillä sijoittaja odottaa kannattavien ja vakavaraisten yhtiöiden jatkavan kasvuaan. Laatustrategiaa käyttävien sijoittajien tarkoituksena on pitää laatuyhtiöiden osakkeita salkussaan mahdollisimman kauan, jopa vuosikymmenien ajan. Tarkoituksena on siis keskittyä yhtiön jatkuvaan arvonnousuun eikä spekulointiin osakekurssien tulevaisuudennäkymistä. (Hämäläinen ym. 2017, 17.)

Laatusijoittaminen on melko turvallinen sijoitusstrategia, johtuen yhtiöiden vahvasta kilpailuedusta. Laatusijoittajat selviävät yleensä markkinoiden myrskytyessä keskimääräistä paremmin verrattuna muihin strategioihin suosiviin sijoittajiin. Monet laatuyhtiöt myös tarjoavat kuluttajille sellaisia tuotteita ja palveluita, jotka ovat tarpeellisia laskusuhdanteessakin. (Hämäläinen ym. 2017, 17–18.)

6.4 Passiivinen sijoittaminen

Passiivinen sijoittaja, jota kutsutaan myös indeksisijoittajaksi, uskoo markkinoiden tehokkuuteen. Passiivinen sijoittaja suosii indeksirahastoja. Indeksirahastoon sijoittaminen ei kuitenkaan takaa

suoraan indeksin mukaista tuottoa, vaan siitä täytyy vähentää kulut. Passiivinen sijoittaja on pitkällä aikavälillä katsottuna saanut keskimääräistä paremman tuoton kuin aktiivinen sijoittaja. (Erola 2009, 74.) Indeksisijoittamisen tehokkuutta vähätellään, sillä indeksisijoittaja ei yritä saada sijoituksilleen markkinaa parempaa tuottoa. Indeksisijoittaminen on tuottanut noin 7–10 % vuotuisen tuoton, riippuen siitä, kuinka pitkää aikaväliä katsoo. Historian mukaan pitkässä juoksussa nämä vähättelijät häviävät passiiviselle sijoittajalle. Passiivisen sijoittajan ei tarvitse käyttää niin paljon aikaa ja vaivaa sijoituskohteidensa löytämiseen kuin aktiivisen sijoittajan. Väitetään, että aktiivisen sijoittajan mahdollinen parempi tuotto johtuu sattumasta tai suurista riskeistä. Miksi siis nostaa omaa riskitasoaan tai uskoa sattumaan, jos passiivisesti sijoittamalla pääsee keskimääräistä parempaan tuottoon? (Hämäläinen 2020.)

6.5 Osinkosijoittaminen

Osinkosijoittaminen on sijoitusstrategia, jossa sijoittaja ostaa sellaisten yhtiöiden osakkeita, jotka jakavat korkeaa osinkoa sijoittajalle. Osinkosijoittamisessa tuloja sijoittajalle tuottaa säännöllinen tulovirta osinkojen muodossa. Osinkotulot sijoittaja voi sijoittaa takaisin yhtiöön osingonmaksun jälkeen. Tällaiset korkeat osinkoa maksavat yhtiöt ovat yleisesti vakaita sekä kypsyneitä eikä niiden osakkeille ole tyypillistä voimakas arvон heilahtelu. Yhtiön vakaasta kassavirrasta kertoo yhtiön tarjoama tasainen osinko monena vuotena peräkkäin. (Sijoitustieto 2016.)

Osinkosijoittaminen sisältää kaksi eri strategiaa, jotka ovat korkean osinkotuoton tavoittelu ja osinkokasvun tavoittelu. Korkeaa osinkotuottoa tavoittelevassa strategiassa sijoittaja yrittää löytää salkkuunsa sellaisia osakkeita, joista hänelle maksetaan korkeaa osinkotuottoa. Korkean osinkotuoton tavoittelu voi olla tuottoisa vaihtoehto lyhyen aikavälin sijoittajalle, mutta pitkällä aikavälillä katsottuna korkean osinkotuoton maksaminen voi koitua riskialttiiksi. Avokätisten osinkotuottojen maksaminen ei ole välttämättä kovinkaan kestävä ratkaisu ja sijoittaja voi joutua osinkoloukkuun, jolloin yritys lopettaa kokonaan osinkojenmaksun, jolla on puolestaan negatiivisia vaikutuksia salkun kokonaistuottoon. (Lavecchia 2021.)

Korkeaa osinkotuottoa tavoittelevassa strategiassa sijoittaja keskittyy enemmän yhtiön laatuun ja taloudelliseen tilaan. Laadukkaalle yhtiölle on ominaista yhtiön voittojen kasvattaminen, minkä seurauksena yhtiö pystyy maksamaan tulevaisuudessa entistä suurempia osinkoja. Lisäksi vahvan taloudellisen tilanteen ansiosta yhtiö kykenee maksamaan osinkoja pitkällä aikavälillä, jonka

vuoksi tällaisten yhtiöiden osakkeenomistajat pitävät osakkeita itsellään pitkään. (Lavecchia 2021.)

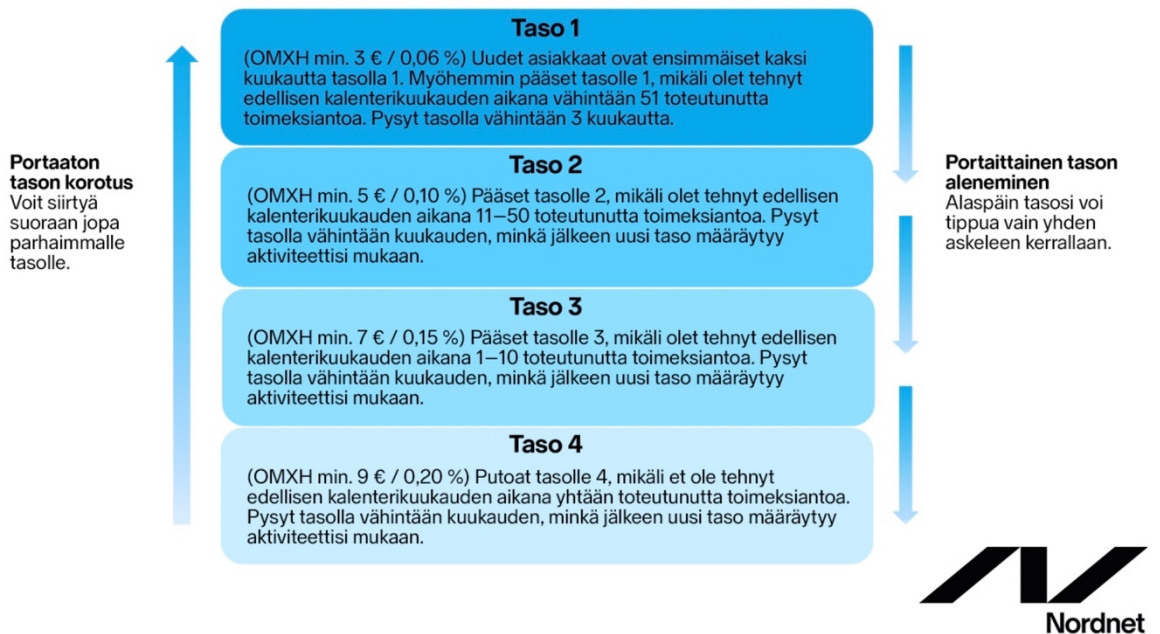
6.6 Tekninen analyysi

Teknisessä analyysissä (TA) analysoidaan historiallisia kurssitietoja, joiden perusteella pyritään ennustamaan markkinoiden kehitystä. Jotta teknistä analyysiä pystytään hyödyntämään, vaatii se paljon harjoitusta. Tekninen analyysi perustuu enemmän tuuriin kuin totuuteen. Teknistä analyysiä voi hyödyntää kaikissa niissä omaisuuslajeissa, joissa hinta määräytyy pääasiassa kysynnän ja tarjonnan mukaan. Historiaa hyödyntämällä tekninen analyttikko pyrkii löytämään potentiaalisia osto- ja myyntipaikkoja. Tekninen analyttikko hyödyntää sijoituskohteita valittaessa erilaisia työkaluja, kuten kynttiläkaavioita ja tuki- sekä vastustasoja. Kun tekninen analyttikko seuraa kuvaajia aikajänne voi vaihdella vuosista jopa päivätasolle. Tekninen analyysi voi käytännössä hyödyttää sijoituskohteita etsiessä, kauppojen ajoittamisessa, kaupan koon määrittämisessä, riskienhallinnassa sekä markkinaympäristön tunnistamisessa. Näitä tietoja hyödynnetään muun muassa treidaajien keskuudessa. (Heikinheimo 2021.)

7 Nordnet AB lyhyesti

Nordnet AB on pohjoismainen säästämiseen ja sijoittamiseen tarkoitettu alusta. Nordnet pyrkii toimimaan yksinkertaisesti, läpinäkyvästi sekä innovatiivisesti. Nordnet on perustettu vuonna 1996 Ruotsissa ja se on yksi ensimmäisistä verkkovälittäjistä pohjoismaissa. Pörssiin Nordnet on listautunut vuonna 2000. Suomalaisia Nordnetin käyttäjiä vuonna 2021 oli yli 400 000, joista miesten osuus oli 64 prosenttia ja naisten 36 prosenttia. (Nordnet n.d.c.)

Nordnetin hinnasto on yksinkertainen, salkusta ei pidä maksaa avaus- tai säilytysmaksuja. Verkkopankkitunnuksistakaan ei peritä maksua. Kaupankäynnin kuluille on neljä eri tasoa, jotka määräytyvät kauppohen lukumäärän mukaisesti. Ensimmäisellä tasolla kaupankäynnin kulut ovat kaikista alhaisimmat ja neljännellä tasolla kulut ovat korkeimmat. Uudet asiakkaat pääsevät automaattisesti ensimmäiselle tasolle ensimmäiseksi kahdeksi kuukaudeksi. Alla olevasta kuvasta näkyy tasojen määräytymisen kriteerit tarkemmin. (Nordnet n.d.d.)

Kuva 5. Nordnet asiakkuustasot. (Nordnet n.d.d.)

Nordnetissä voi sijoittaa laajasti eri instrumentteihin, kuten opinnäytetyössä käsiteltäviin rahoitukseen, ETF-rahoitukseen ja osakkeisiin ympäri maailman. Nordnet on tunnettu sen luotettavuudesta sekä helppokäyttöisestä mobiilisovelluksesta. Mobiilisovelluksen avulla voi ostaa ja myydä

omistamia tuotteita paikasta riippumatta eikä aina tarvitse olla tietokoneen äärellä. Nordnetissä arvo-osuustilin sekä osakesäästötilin avaaminen on helppoa ja vaivatonta. (Nordnet n.d.c.)

Verotus tapahtuu kerran vuodessa, jolloin Nordnet ilmoittaa vuoden aikana syntyneet voitot sekä tappiot verottajalle. Sijoittajan tulee tarkistaa, että ilmoitetut tiedot ovat oikein veroilmoituksessa ja tarvittaessa ilmoittaa eroavaisuuksista verohallinnolle. Lisäksi sijoittajan pitää ilmoittaa salkkunsu mahdolliset ulkomaiset omistukset vuoden loppuun mennessä. (Nordnet n.d.e.)

Opinnäytetyö tehtiin kahden aloittavan sijoittajan osaamisen tueksi. Tarkoituksena oli syventää kirjoittajien tietämystä sijoittamisesta ja laatia helposti muokattavissa olevat sijoitussuunnitelmat opittujen tietojen pohjalta. Tavoitteena oli hyödyntää sijoitussuunnitelmaa empiriaosiossa tehdyissä sijoituksissa. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on toimia hyödyllisenä oppaana muille sijoittamisen aloittamisesta kiinnostuneille. Opinnäytetyössä käsiteltiin selkeästi sijoittamisen aloittamiseen tarvittavia tietoja.

Teoriaosiossa hyödynnettiin laajasti sijoittamiseen liittyvää kirjallisuutta sekä muita luotettavia verkkolähteitä. Laajan lähdemäärän pohjalta luotiin tiivis ja informatiivinen kokonaisuus, jossa tulee ilmi kaikki oleelliset sijoittamiseen liittyvät perusasiat. Teoria aloitettiin alkeellisista perusteista ja kokonaisuudesta tehtiin selkokielineen ja helposti sisäistettävä kokonaisuus. Aiheesta olisi voinut kirjoittaa laajemman teoriakokonaisuuden, mutta teoria haluttiin rajata oleellisiin ja yleisiin asioihin. Teoriaosuudessa haluttiin painottaa myös sijoitusten vastuullisuutta, sillä se on ajankohtainen ja nouseva trendi sijoittajien keskuudessa.

Lähteiden luotettavuuteen vaikutettiin valitsemalla tuoreita lähteitä. Lähteistä saatua tietoa verrattiin toisista lähteistä saatuihin tietoihin ja näin varmistettiin lähteiden luotettavuutta. Erityisesti pankkien sekä välittäjien sivuilla olevaa tietoa katsottiin kriittisin silmin, sillä näillä sivuilla voidaan antaa liian ruusuista ja puolueellista informaatiota lukijalle. Kun kirjallisia lähteitä käytettiin, osa teoksista olivat hieman vanhempia, joten näiden kohdalla varmistettiin tiedon ajantasaisuus sekä luotettavuus toisista lähteistä.

Sijoittamisen alkeet tulivat molemmille kirjoittajille tutuksi opinnäytetyön teoriavaiheessa. Kiinnostus rahastosijoittamista kohtaan kasvoi molemmilla sijoittajilla merkittävässä määrin. Ennen opinnäytetyötä kummallakaan aloittavalla sijoittajalla ei ollut teoriaosaamista sijoittamiseen liittyen. Osaaminen syventyi nopeaa vauhtia kirjallisia lähteitä lukiessa. Kirjoittaessa kynnyks sijoittamisen aloittamiseen madaltui huomattavasti, kun osaaminen ja tietämys kasvoi. Kiinnostus osakepoimintaan ja mahdollisuus markkinan voittamiseen kasvatti kiinnostusta suorita osakesijoituksia kohtaan. Sijoittamiseen liittyviä podcasteja ja muita internetistä löytyviä videomateriaaleja käytettiin apuna oman tiedon kartuttamisessa. Videoista ja ääniraidoista saatiin hyviä vinkkejä lähteiden etsimiseen.

Opinnäytetyössä olisimme voineet käsitellä muun muassa vastuullista sijoittamista kriittisestä näkökulmasta, sillä vastuullinen sijoittaminen on saanut kritiikkiä osalta sijoittajista. Muita varten otettavia asioita, joita emme opinnäytetyössä käsitelleet ovat vaikeammin ymmärrettävät sijoituskohteet, kuten johdannaiset ja optiot. Myös muista sijoitusinstrumenteista olisi voitu kertoa enemmän teoriaosiossa, mutta halusimme pitää työn yksinkertaisena ja helposti ymmärrettävänä. Koimme, ettei näistä aloittavan sijoittajan ole tarpeellista tietää sijoittamisen alkutaipaleella.

Opinnäytetyöprosessin aikana oli välillä päiviä, jolloin aikaa meni paljon työn suunnitteluun. Tämän olisi voinut välttää laatimalla yksityiskohtaisempi aikataulu, jossa olisi asetettu välitavoitteita päiväkohtaisesti. Loppujen lopuksi ajankäyttöömme oli tehokasta ja saimme kirjoitettua opinnäytetyön ripeästi. Tiedonhakuun kului yllättävän paljon aikaa, kun piti itse oppia sisäistämään teosten sanoma ennen sen kirjoittamista.

Jatkotutkimuksena voisimme seurata sijoitussuunnitelmien toimivuutta ja sijoitusten tuottavuutta käytännössä. Jatkotutkimuksessa voisi myös käsitellä laajemmin eri sijoituskohteita sekä haastatella finanssialan sijoitusasiantuntijoita koskien sijoitusten vastuullisuutta.

Lähteet

Anderson, N. & Tuhkanen, J. (2004). Järkevän sijoittamisen perusteet. Edita Publishing.

Bacon, C. (2012). Practical risk-adjusted performance measurement. Wiley.

BlackRock. (2021). SFDR – frequently. Saatavilla 18.11.2021. <https://www.blackrock.com/fi/yksityinen-sijoittaja/literature/brochure/sfdr-faq-en-emea-rc-brochure.pdf>

Danske Invest. (N.d.). Mikä on rahasto? Saatavilla 22.11.2021. https://www.danskeinvest.fi/w/DIFIFI_WHAT_IS_A_MUTUAL_FUND

Elo, H. & Saarhelo, J. (2018). Osakesijoittajan maailmanvalloitus. Alma Talent.

Erkkilä, J. (2018). Sijoittaja, suhtaudu varauksella näihin osaketunnuslukuihin. Salkunrakentaja. Saatavilla 15.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2018/09/osaketunnusluvut-tunnusluvut/>

Erkkilä, J. (2019). Kasvusijoittajan kolme perussääntöä. Salkunrakentaja. Saatavilla 24.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/12/kasvusijoittajan-kolme-perussaantoa/>

Erkkilä, J. (2021). Näin paljon suomalainen tyypillisesti sijoittaa vuodessa. Salkunrakentaja. Saatavilla 10.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/06/suomalainen-sijoittaa-tyypillisesti/>

Erola, M. (2009). Paras sijoitus: Itsepuolustusopas sijoittajille. Talentum.

Finsif. (N.d.). Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa? Saatavilla 18.11.2021. <https://www.finsif.fi/mita-se-on/>

Heikinheimo, H. (2021). Tekninen analyysi. Saatavilla 8.12.2021. <https://www.sijoittaja.fi/276210/tekninen-analyysi/>

Huovinen, H. (2020). Sijoittaja, huomioi nämä asiat sijoitussuunnitelmassa. Saatavilla 26.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2020/04/sijoittaja-huomioi-nama-asiat-sijoitussuunnitelmassa/>

Huovinen, H. (2021). Vastuullisen sijoittamisen kompastuskivet – mikä tekee siitä haastavaa? Saatavilla 18.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/09/vastuullisen-sijoittamisen-kompastuskivet/>

Hyrskke, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. (2020). Vastuullinen sijoittaja. Kauppakamari.

Hyttinen, M. (2014). Vaurastu kuin Warren Buffet. Talentum.

Hämäläinen, K. (2005). Sijoittajan käsikirja. Talentum: Arvopaperi.

Hämäläinen, K. (2020). Indeksisijoittaminen – kahdeksan väitettä ja vastaväitettä. Saatavilla 26.11.2021. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/indeksisijoittaminen--kahdeksan-vaitetta-ja-vastavaitetta/#e97c65a0>

Hämäläinen, K., Oksaharju, J. & Walker, R. (2017). Laatuguru. Oksaharju Capital Oy.

Immonen, R. & Nuolimaa, R. (2017). Osakeyhtiöoikeuden perusteet. (3., uudistettu painos.). Alma.

Isola, J. (2015). Millainen on hyvä sijoitusstrategia? Saatavilla 25.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2015/05/millainen-on-hyva-sijoitusstrategia/>

Kallunki, J., Martikainen, M. & Niemelä, J. (2019). Ammattimainen sijoittaminen. (8., uudistettu painos.). Alma Talent.

Kullas, E. & Myllyoja, N. (2014). Nainen ja rikastumisen taito: Kirja sijoittamisesta, vaurastumisesta ja naiseudesta. Talentum.

Lavecchia, F. (2021). Mitä on osinkosijoittaminen? Morningstar.fi. Saatavilla 8.12.2021. <https://www.morningstar.fi/fi/news/216182/mit%C3%A4-on-osinkosijoittaminen.aspx>

Lindström, K. & Lindström, T. (2011). Onnistu osakemarkkinoilla. Talentum.

Nordea. (N.d.a.). Mitä yhdistelmärahastot ovat? Saatavilla 24.11.2021. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/yhdistelmarahastot.html>

Nordea. (N.d.b.). Tietoa rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä. Saatavilla 18.11.2021. <https://www.nordea.fi/Images/146-283562/Tietoa%20rahoitusv%C3%A4lineist%C3%A4%20ja%20niihin%20liittyvist%C3%A4%20riskeist%C3%A4.pdf>

Nordea. (N.d.c.). Mitä on hajauttaminen ja miksi se on tärkeää? Saatavilla 19.11.2021. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/nain-saastat/hajauttaminen.html>

Nordnet. (N.d.a.). Passiivinen vai aktiivinen rahasto? Saatavilla 24.11.2021. <https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/rahastot/passiivinen-vai-aktiivinen-rahasto/>

Nordnet. (N.d.b.). ETF-rahastot ja ETF-sijoittaminen. Saatavilla 25.11.2021. https://www.nordnet.fi/fi/markkina/etf?gclid=CjwKCAiA4veMBhAMEi-wAU4XRr9kw0iyBrSiykX9g_cX9K3970spm6yyp3Hvah-PDcPv7hS7E-CjghoCO6EQAvD_BwE

Nordnet. (N.d.c.) Our history. Saatavilla 15.12.2021. <https://nordnetab.com/about/history/>

Nordnet. (N.d.d.) Hinnasto. Saatavilla 15.12.2021. <https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/hinnasto>

Nordnet. (N.d.e.) Osakkeiden verotus. Saatavilla 15.12.2021. <https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/verotus-ja-raportit>

Osakeliitto.fi. (2020). Sijoitussuunnitelma. Saatavilla 29.11.2021. <https://www.osakeliitto.fi/wp-content/uploads/2020/07/Sijoitussuunnitelma.pdf>

Osakesijoittaja.fi. (2021). Inflaatio ja sijoittaminen 2021 – Miten inflaatio vaikuttaa sijoituksiin? Saatavilla 18.11.2021. <https://www.osakesijoittaja.fi/inflaatio/>

Osakesijoittaja.fi. (N.d.). Arvo-osuustilin avaaminen ja sijoittamisen aloittaminen. Saatavilla 24.11.2021. <https://www.osakesijoittaja.fi/arvo-osuustilin-avaaminen/>

Osuuspankki. (N.d.a.). ETF-sijoittaminen ja ETF-rahastot. Saatavilla 24.11.2021. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/etf>

Osuuspankki. (N.d.b.). Arvo-osuustili eli osakesalkku. Saatavilla 24.11.2021. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/osakesijoittaminen-op-verkkopalvelussa>

Osuuspankki. (N.d.c.). Vastuulliset rahastot. Saatavilla 19.11.2021. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/vastuullisen-sijoittamisen-tuotteet>

Pankkiasiat.fi. (N.d.). Markkinariski. Saatavilla 18.11.2021. <https://pankkiasiat.fi/markkinariski>

Pesonen, M. (2011). Säästäjästä sijoittajaksi. Jyväskylä: Docendo.

- Puttonen, V. & Repo, E. (2011). Miten sijoitan rahastoihin (5. uudistettu painos.). WSOYpro.
- Pörssisäätiö. (2018). Mitä tunnusluvut kertovat? Saatavilla 12.11.2021. <https://www.porssisaatio.fi/blog/2018/08/10/mita-tunnusluvut-kertovat/>
- Pörssisäätiö. (N.d.). Oppitunti 10: Mikä heiluttaa osakekursseja? Saatavilla 22.11.2021. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/mika-heiluttaa-osakekursseja/>
- Saario, S. (2016). Miten sijoitan pörssiosakkeisiin (12., uudistettu painos.). Talentum Pro.
- Salkunrakentaja. (2013). Arvosijoittaja, varo näitä ansoja. Saatavilla 25.11.2021. <https://www.salkunrakentaja.fi/2013/03/arvosijoittaja-varo-naita-ansoja/>
- Sijoittaja.fi. (2020). Tee itsellesi (kirjallinen) sijoitussuunnitelma. Saatavilla 25.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/168558/sijoitussuunnitelma/>
- Sijoittaja.fi. (2021a.). Miten valitsen parhaan rahaston? Saatavilla 24.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/85668/miten-valitsen-parhaan-rahaston/>
- Sijoittaja.fi. (2021b.). Vastuullinen sijoittaminen – miten löydän sijoituskohteet? Saatavilla 18.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/132352/vastuullinen-sijoittaminen-miten-loydan-sijoituskohteet/>
- Sijoittaja.fi. (N.d.a.). Rahastot. Saatavilla 22.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mihin-voi-sijoittaa/rahastot/>
- Sijoittaja.fi. (N.d.b.). Mistä tuotto syntyy? Saatavilla 11.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mista-tuotto-syntyy/>
- Sijoittaja.fi. (N.d.c.). Hallitse riskit. Saatavilla 15.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/hallitse-riskitpienenna-riskia/>
- Sijoittaja.fi. (N.d.d.). Allokaatio. Saatavilla 19.11.2021. <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/hallitse-riskitpienenna-riskia/allokaatio/>
- Sijoitustieto. (2016). Osingot – Perusteet ja verotus. Saatavilla 8.12.2021. <https://www.sijoitustieto.fi/sijoitusartikkelit/osingot-perusteet-ja-verotus>
- Sijoitustieto. (2018). Volatiliteetti – Markkinoiden pelkokerroin. Saatavilla 12.11.2021. <https://www.sijoitustieto.fi/volatiliteetti>

Silvola, H. & Landau, T. (2019). Vastuullisuudesta ylituottoa sijoituksiin. Alma Talent.

Säästöpankki. (N.d). Aamukahvilla-bloggaaja etsi vastaukset lukijoidensa yleisimpiin sijoittamiseen liittyviin kysymyksiin. Saatavilla 10.11.2021. <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/asiakaspalvelu/vinkit/saastaminen-ja-sijoittaminen/miksi-sijoittaa>

Taipale, T. (2021). Sijoitushorisontti on tärkeä osa sijoitusstrategiaa – oletko liikkeellä lyhyellä vai pitkällä tähtäimellä? Saatavilla 25.11.2021.

Vero.fi. (2021). Osakesäästötili. Saatavilla 24.11.2021. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tili/>

Sijoitussuunnitelma			
Sijoitussuunnitelmapohja soveltuu hyvin aloittavien sijoittajien käyttöön. Se on pyritty tekemään mahdollisimman yksinkertaiseksi, pohjaa voi hyödyntää esimerkiksi opiskelijat.			
1. Taloudellisen tilanteen kartoitus			
Nettotulot €/kk:			Menot €/kk:
Palkka			Vuokra/vastike
Tuet			Sähkö
Pääomatulot			Vesi
Muut mahdolliset tulot			Vakuutukset
Yhteensä:			Muut asumisen kulut
			Ruoka
			Matkustaminen
			Vaatteet
			Harrastukset
			Muut mahdolliset menot
			Lainat
Nettotulot:		0 €/kk	Yhteensä:
Nettovarallisuus: varat-velat			
Varat			Velat
Asunto			Asuntolaina
Auto			Opintolaina
Metsä			Luottokortti
Käteinen ja tili			Muut lainat
Sijoitukset			Yhteensä:
Muu omaisuus			
Yhteensä:			
Nettovarallisuus yhteensä:		0 €	
Paljonko olet valmis käyttämään sijoituksiin rahaa kuukausituloistasi? €			
Aiotko tehdä suuremman alkusijoituksen valmiilla pääomalla, jos aiot niin minkä suuruisella? €			
(Huomioi puskuri)			
Oman taloudellisen tilanteen kartoitus on yksi tärkeimmistä asioista sijoittamisen aloittamisen kannalta.			
2. Sijoitushorisontti			
Kuinka pitkäksi aikaa olet sijoittamassa?			
0-3 vuotta			
3-5 vuotta			
5-15 vuotta			
Valintasi perusteella voidaan rajata sijoitusinstrumentin valintaa. Mitä lyhyempi sijoitusaikasi on, sitä vähäriskisempään sijoituskohteeseen sinun kannattaa sijoittaa. Pitkän aikavälin sijoituskohteeksi käy suurempi riskiset sijoitukset, kuten osakepöiminta.			
3. Vastuullisuus			
Oletko kiinnostunut sijoitustesi vastuullisuudesta?		Kyllä	Ei
			Jonkin verran
Onko arvomaailmassasi asioita, joihin et halua sijoittaa missään nimessä? (esim. alkoholi & tupakkatuotteet)		Kyllä	Ei
Jos vastasi edelliseen kohtaan kyllä, kannattaa nämä vastuullisuus- ja eettisyysasiat ottaa huomioon sijoituskohtetta valittaessa.			
4. Tavoitteet			
Millaisia tavoitteita sinulla on sijoittamisessa?			
Jos tavoitteesi on tuottohakuinen, niin sinun tulee pohtia omaa riskinsietokykyä ja sitä, että oletko valmis ottamaan riskit tavoitteidesi saavuttamiseksi.			
Tavoite salkun koko viiden vuoden päästä?			€
Sijoittajana sinun on hyvä miettiä ennakkoon euromääräinen tavoitteesi, jotta pysyt kärryllä, että minkä verran olet jo saavuttanut tavoitteesi ja minkä verran tavoitteesi uupuu. Tämän konkreettisen rahasumman määrittäminen antaa sinulle lisää motivaatiota.			
5. Riskinsietokyky			
Pohdi omaa riskinsietokykyäsi ja rastita sopivin vaihtoehto.			
Varovainen			
Maltillinen			
Tuottohakuinen			
Varovaisen sijoittajan salkun painotus voi esimerkiksi olla noin 25%:a osakesijoituksiin ja 75%:a korkosijoituksiin.			
Maltillisella sijoittajalla salkun painotus voisi olla 50%:a osakkeisiin ja 50% korkosijoituksiin.			
Tuottohakuisen sijoittajan salkun pääpaino on osakkeissa.			
6. Oma ajankäyttö & osaaminen			
Oletko sijoittanut aikaisemmin?		Kyllä	Ei
Jos vastasi edelliseen kohtaan kyllä, niin mihin instrumentteihin olet sijoittanut?			
Mihin sijoitusinstrumentteihin olet ajatellut sijoittavasi?			
Osakesijoittaminen			
Rahastot			
ETF-rahastot			
Joku muu, mikä?			
Kuinka usein sinulla on aikaa/kiinnostusta seurata sijoituksiasi?			
Päivittäin			
Viikottain			
Pari kertaa kuukaudessa			
Kuukausittain			
Harvemmin			
Millä tasolla koet oman tietämyksesi sijoittamisesta olevan?			
1. Vähäinen			
2. Kohtalainen			
3. Hyvä			
4. Normaalista enemmän			
5. Asiantuntija			
Usein sijoittajat yliarvioivat oman osaamisensa, joten vastaus kannattaa asettaa mieluummin alakanttiin.			
Jos valitsit kohdan 1 tai 2 kannattaa sinun tutustua rauhassa rahastoihin. Rahastoista löydät tietoja rahaston rahastoesitteestä sekä eri välittäjien sivuilta.			
Ylläpohdittuja asioita kannattaa miettiä vielä lisää valitessa sopivia sijoituskohteita. Vaikka oma budjetti olisi vain vähän positiivisen puolella, niin ei huolta, sillä rahastosijoittamisen voi aloittaa pienilläkin summilla.			
Nyt olet pohtinut oleellisia sijoittamiseen liittyviä tekijöitä. Näiden pohjalta voit hankkia lisää tietoa ja osaamista. Sijoitussuunnitelman tarkoitus on antaa sinulle vinkkejä mihin olisi sopivaa sijoittaa. Suoraa vastausta sijoitussuunnitelman pohjalta ei saa, vaan sen tarkoituksena on kasvattaa oman talouden tietämystä.			

